

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 39408. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., smrtnice, poroke, poslana, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 16.

V GORICI, ČETRTEK II. JULIJA 1929.

LETO I.

Tedenski koledar.

12. junija, petek: Mohor in Fortunat, mučenca. — 13., sobota: Anaklet, papež; Frančišek; Evgenij, škof mučenec. — 14., nedelja: 8. pobinkošna nedelja. Bonaventura, cerkv. učenik. — 15., ponedeljek: Vladimir, kralj; 16., torek: Devica Marija Karmelska. — 17., sreda: Aleš, spoznavavec; Marcelina, devica. — 18., četrtek: Friderik (Miroslav), mučenec; Kamil Lelijski. V soboto 13. julija je prvi krajec; vreme lepo.

Novice.

Princ Amadej savojski,

vojvoda apuljski (duca delle Puglie), je imenovan za poveljnika nekega topniškega polka v Trstu. Meseca oktobra se naseli kraljevski princ, ki je poročen s francosko princezino Ano, stalno v tržaškem mestu.

Papežev poslanik pri kralju.

Papeževi poslaniki pri tujih vladarjih se imenujejo nunciji. Ko so letos s konkordatom uredili razmerje med Cerkvijo in italijansko državo, sta bila imenovana tudi poslanika pri obeh vladarjih. Kralj je imenoval grofa De Vecchia, papež pa msgrja Borgoncinia Duco. Prvi se je predstavil De Vecchi. V ponedeljek 8. t. m. pa je šel tudi papežev nuncij na Kvirinal in izročil kralju svoje poverilne listine. S tem so diplomatski stiki med papežem in italijansko državo začeli.

Politični tajniki.

V Anconi je nekdo razžalil tamošnjega fašistovskega političnega tajnika, ko je ta opravljal svojo službo, in je bil radi tega obsojen na 35 dni zapora, kajti politični tajnik, tako je sodnik utemeljil svojo razsodbo, je uradna oseba, kot orožniki, uradniki itd.

Požar v proseški smodnišnici.

V soboto 6. julija ob 2. po polnoči je izbruhnil v vasi Briščiki blizu Proseka v tamošnjih barakah, kjer se hrani municija, nevaren požar. Ravno ko se je imela vojaška straža izmenjati, je švignil proti nebu prvi plamen, kateremu so sledili zaporedoma silni poki. Vojaki so nemudoma alarmirali posadko in orožnike ter poklicali na pomoč tržaške ognjegasce. Ker je bila nevarnost velika, so začeli biti plat zvona in klicati prebivalstvo na noge. Gašenje ni bila lahka stvar, zakaj municija je neprestano pokala in frčala po zraku, tako da so se vojaki morali metati na zemljo, da jih grane niso zadele. Razen tega je bila noč temna, brez zvezd in meseca. Čuditi se je treba, da so se v teh razmerah vojaki, orožniki in ognjegasci upali z brizgalnicami med kolibe z muni-

cijo, ki jih je tam nič manj ko 27. Vsak trenotek bi koliba lahko šla v zrak in razmesarila gasilce. Nad pokrajino so se vili gosti stebri dima in ognja, trava in drevesa so gorela. Nekateri domačini so hiteli v strahu z družino iz vaši in gnali pred seboj živino. Po dvoumernem odločnem delu so požar ugasili, zgoreli sta k sreči le dve kolibi. General Pugliese je dal javno pohvalo vojakom in ognjegascem, ki so se vsi junaško držali. Posebna preiskovalna komisija proučuje vzroke požara.

Tržaška soparica.

V soboto je bilo v Trstu neznosno vroče. Solnce je tržaške hiše in kame-niti tlak tako razbelilo, da se je mesto izpremenilo v pravi kotel, v katerem se je kuhalo 250 tisoč ljudi. Popoldne se je vreme obrnilo na južno. Ljudem je kar sapo jemalo. Nerina Novak, delavka v tovarni v ulici Media, se je med delom onesvestila. Monterja Alberta Boleta je zadela kap v tiskarni Balestra. Bil je na mestu mrtev.

Zlata kolajna.

Včeraj zjutraj so vse pokrajinske občine poklonile bivšemu goriškemu prefektu Cassiniju zlato kolajno za vse zasluge, ki si jih je stekel tekom svojega prefektovanja.

Nesreča na morju.

Pred včerajšnjim sta v prelivu sv. Jurija med Anglijo in Irsko trčila skupaj dva angleška podmorska čolna. 22 mornarjev je našlo smrt v jeklenem čolnovem trupu.

Kralj pri sv. očetu.

Kakor poročajo nekateri listi, bosta 16. t. m. kralj in kraljica s svojo družino in velikim spremstvom napravila slovesen obisk pri sv. očetu v Vatikanskem mestu.

V smrt z avtomobilom.

Zadnjo nedeljo ob 7. uri zvečer se je peljal g. I. Alinovi, tovarnar iz Parame, začasni ravnatelj Čevlj. zadruga v Mirnu, iz Gorice čez Tržič proti Trstu. V bližini Sv. Ivana pri Timavu se je avtomobilu, ki je vozil z veliko naglico, zlomila zmet sprednjega desnega kolesa, vsled česar je 20 letni šofer Olivo zgubil oblast nad vozilom. V hipu je avto treščil v brzjavni drog, katerega je zlomil in se pri tem docela zrušil in razbil. Nesrečni Alinovi, ki je sedel v notranjosti, je pri silnem sunku zadobil grozne rane; ostal je na mestu mrtev. Šofer jo je odnesel še z razmeroma ne pretežkimi poškodbami. Ponesrečenca so odpeljali v Parame.

Radi črne obleke.

V stari Avstriji je veljal predpis, da se državni uradniki morajo predstaviti pred vrhovnim upravnim sodiščem v fraku. Po vojni so nadomestili

frak s črno obleko. Dne 3. julija je pa prišel zastopnik vlade dr. Grossinger k razpravi v sivi obleki. Predsednik ostrmi in ugovarja. »Moja žena in sin« — se brani Grossinger — »sta bolna in s 393 šilingi mesečne plače si ne morem kupiti še črnega oblačila. Stara obleka je tako oguljena, da bi z njo res žalil sodni dvor.«

Ni nič pomagalo. Ko je Grossinger videl, da predsednik ne odneha, se je odstranil iz dvorane, češ da ga boli glava, in razprava se je končala v njegovi odsotnosti.

Sarajevski atentator

Vaza Čubrilović, ki je v zvezi s Principom umoril nadvojvodo Ferdinanda, je bil te dni v Belgradu promoviran za doktorja filozofije. Za doktorsko nalogo si je izbral raziskavanje bosansko-hercegovaških uporov.

Grozno neurje.

V noči od 4. na 5. t. m. je po velikem delu Srednje Evrope razsajalo strašno neurje. Na Solnograškem, Nižje in Gornje Avstrijskem, Češkem, Bavarskem, Saksonskem in sosednih deželah je divji orkan rul drevesa, odkrival hiše in pustošil polja. Vlaki so vozili z veliko zamudo, ker so bili tiri ponekod založeni s polomljenimi drevesi. V Zgornji Avstriji je vihar zrušil 13 cerkvenih zvonikov. Iz Bavarske poročajo o 12 smrtnih nesrečah, ki so jih povzročile razdivjane naravne sile. V Solnogradu je od viharja izruto drevo ubilo 58-letnega zdravnika, ki se je sprehajal v mestnem vrtu. Po poročilu iz vseh prizadetih dežel je zahteval orkan nad 30 človeških žrtev, zelo visoko je pa tudi število težko ranjenih oseb. Škoda v vseh prizadetih krajih je ogromna, pridelki so ponekod docela vničeni.

Za izletnike.

Med Trstom in znanim svetovnim letoviščem Cortina d'Ampezzo na južnem Tirolskem je bila te dni otvorena redna avtomobilna zveza. Osební avtomobil (korijera) vozi dvakrat na teden v obeh smereh.

Atentator oproščen.

Jurij Benoit, avtonomist iz Alzacije, je lani streljal na nekega Fachota, ki je bil državni pravdnik v znanem političnem procesu zoper alzaške avtonomiste. Benoit je izjavil, da Fachota ni sovražil. Hotel se je samo maščevati nad vlado v Alzaciji. Pariški porotniki so Benoita oprostili.

Vnovič čez ocean.

Ameriški letalec Yancey je v družbi s svojim tovarišem Williamsom odletel iz Novega Yorka proti Rimu. Poti ni nameraval napraviti nobene postaje. Ker mu je zmanjkalo bencina, se je pa moral ustaviti na Španskem.

NOVI list

1929 C 134/1929

070 (450.36=163.6)

Tržaški Lloyd.

Tržaški Lloyd (Lloyd Triestino) je imel pred dnevi svoj 110. občni zbor. Čistega dobička je imel v preteklem letu pol milijona lir. Družba hoče izpopolniti svoje zveze z Egiptom, Indijo in Vzhodno Azijo, zato bo za te črte dala na razpolago več ladij. Lansk leto je prevozila nad milijon ton blaga in 62 tisoč potnikov. Njeno brodogradnje šteje 42 ladij.

Vseorlovski zlet v Pragi.

Češko-slovaški orli so organizirali v tem mesecu velikanske telovadne prireditve v Pragi in proslavili pri tej priliki tudi spomin sv. Vavčava, narodnega svetnika Čehov. Svečanosti so se vdeležili katoliški telovadci inozemskih držav, tako Poljaki, Italijani, Angleži, Francozi, Belgijci, Nemci, Hrvati in Slovenci. Po praških ulicah je korakalo 35.000 Orlov, med njimi tudi češki minister Šramek. Sprevod so gledali na posebnem odru odposlanec papežev, angleški kardinal Bourne, in primas Poljske kardinal Hlond. Telovadnemu nastopu je prisostvoval predsednik republike Tomaž Masaryk in diplomatski zastopniki tujih držav. Pri tekmah so odnesli prvo darilo Slovenci. Slovenski Orli so si doslej že četrtrič priborili prvenstvo med katoliškimi telovadci Evrope: v Strassburgu, v Brnu, v Parizu in sedaj v Pragi.

Napredek katolicizma.

Na Japonskem imajo jezuiti katoliško vseučilišče, ki je sedaj prejelo pravico javnosti Nadzornik vseh japonskih univerz je vpisal svojega sina na katoliško vseučilišče, ker se je prepričal, da je najboljši v državi.

Razdelitev veleposestev.

Razdelitev veleposestev je v Jugoslaviji že od prvih dni mlade države na dnevnem redu. Po najnovejšem načrtu se bo razdelitev izpeljala takole: odkup posestev se bo izvršil tekom desetih let. Agrarni interesi, to so oni, ki imajo pravico do nakupa veleposestniških zemljišč, bodo pridobili no zemljo odplačevali v 10 odstotnih letnih obrokih; v 10 letih bo na ta način nakupna cena odplačana. Interesi bodo plačali za dodeljeni svet samo polovico tržne cene. V pošte pride 550.000 hektarjev zemlje. Država sama bo kupila 150.000 hektarjev sveta in ga bo brezplačno prepustila bivšim dobrovoljcem.

»Val« bo spet zaplaval.

Maja meseca lanskega leta je norveška ladja »Trey« prerezala v tržaškem zalivu jugoslovanski parnik »Val«, ki se je na mestu potopil. Jugoslovanski mornarji so naglo poskakali v morje in se rešili. Na tistem mestu je ponoči vedno svetila rdeča lučka in opozarjala mornarje, da ne bi zavozili v trup potopljenega »Vala«, ki je kazal iz morja samo še kos jambora. Eno leto po nesreči so parnik dvignili in ga prepeljali v pristanišče. V soboto pa se je pred tržaškim sodiščem vršila obravnava proti kapitanoma obeh ladij in proti tržaškemu pilotu Scipioniju, ki je krmaril na norveškem parniku. Obtoženi so bili, da so zakrivali nesrečo. Norveški kapitan ni prišel na

razpravo. Poveljnik jugoslovanskega parnika Nosanović je odločno trdil, da so nesreče krivi Norvežani. Tudi Scipioni se je pogumno branil. Sodišče je vse tri oprostilo.

Amerikanci v Evropi.

Koncem junija je odplulo iz Njujorka proti Evropi 13 velikih parnikov. Na krovu imajo preko 13 tisoč potnikov, ki želijo obiskati našo celino. Precej dolarjev bo z njimi preplaval preko širokega oceana v Evropo, ki je vedno bolj odvisna od zlate Amerike.

† Profesor Čebular.

V Ljubljani je v visoki starosti 85 let umrl vpokojeni srednješolski profesor Jakob Čebular. Rajniki je bil po rodu Štajerc, znan je bil pa tudi širom naše dežele, ker je 32 let poučeval na goriški realki in po vpokojitvi do vojne živel v Gorici. Ohranimo mu časten spomin!

Nazaj v domovino.

Prihodnji teden se vrne na Švedsko iz Ukrajine 170 družin švedskega pokolenja. Praočetje teh družin so bili v 17. stoletju, ko so Rusi zavladali v baltičkih pokrajinah ob Vzhodnem morju, siloma naseljeni v Ukrajini. Naseljenci so kljub dolgem stoletjem ohranili živo zavest svojega pokolenja. Stroške preselitve krijejo Švedi s prostovoljnimi zbirkami.

Hude šivilje.

V Njujorku so začele šivilje stavkati. Nekateri so pa stavko lomile. 500 tovarišic je te napadlo. Vmešala se je policija, ki jo je pa skupila. Postavni policaji niso ljubkih šivilj zgrda naganjali, zato so pa razjarjeni deklički tako mlatili po njih, da so morali par policajev v bolnišnico odpeljati.

Pozni pogrebi.

»Popolo d' Italia« poroča, da je bilo v zadnjem času na tirolskem bojišču v pogorju okrog Asiaga najdenih in zakopanih okrog 300 padlih vojakov obeh armad. Boji so se vršili tam pred 12 leti. Umevno zato, da se večina najdenih trupel ni dala več spoznati. Pri 36 mrtvecih se je dalo ugotoviti, da so pripadali italijanski vojski.

Med službo božjo.

V vasi Pattada na Sardinji se je med službo božjo iz dosedaj neznanih vzrokov zrušila tamošnja župna cerkev. Pri nesreči sta našli dve osebi smrt, več jih je bilo pa težko ranjenih. Cerkev je bila zgrajena v 16. stoletju.

Poroka onkraj morja.

V maju sta se poročila v Argentini v Buenos Airesu dva rojaka iz Tomajščine, in sicer gdč. Marija Šonc in g. Zlobec Jožef, nečak gospoda iz Pomjana. Na svatbi je bilo več domačih nov. Obilo sreče! — *Rojaki.*

Italijanska zračna plovba.

je zelo razvita. Na enajstih rednih zračnih progah, ki merijo 8644 km, je bilo lani prepelanih 15.629 potnikov in približno 250.000 kg blaga, pisem itd. Nesreče pa ni bilo nobene.

Promocija.

Na vseučilišču v Turinu je bil te dni promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Emil Grešić iz Gorice.

Priznanje.

Hrvatski socialni demokrat Topalovič je izdal spis, v katerem govori o slovenskem združništvu. Topalovič najprvo v polni meri priznava uspehe slov. združništva. Potem naglaša, da sta si pridobili zlasti slov. duhovščina in Cerkev v združnem pokretu največ zaslug in pravi, da je zgodovinska zasluga katolicizma, da ima slovenski narod globok socialni čut in smisel za organizacijo, s katerih pomočjo se je ustvarilo slovensko združništvo, ki je bilo obenem močno sredstvo proti germanizaciji.

Nova maša na Sv. gori.

G. novomašnik Fortunat Jeklin s Ponikev nad Sv. Lucijo je pel svojo prvo sv. mašo v Marijinem svetišču na Sv. gori. Govoril mu je o. Sofronij. Mlademu novomašniku želimo obilo božjega blagoslova pri težkem delu v vinogradu Gospodovem.

Na Gradu pri Mirnu

se bo v nedeljo 21. julija slovesno obhajal praznik sv. Vincencija Pavelskega, ustanovitelja misijonske družbe. Ob tej priliki morejo dobiti vsi tisti, ki prejmejo sv. zakramente, v gradenski cerkvi žalostne Matere božje popolni odpustek tolikokrat, kolikokrat od sobote (20. julija) popoldne do večera v nedeljo (21. julija) to cerkev obiščejo in opravijo predpisane molitve za odpustke. Preč. gg. dušni pastirji so naprošeni, naj to oznanijo svojim vernikom, vkolikor bi bilo tem mogoče, porovati to nedeljo na Grad. Sv. maše od 5½ naprej, zadnja ob 9½. Slavnostno pridigo ob 9½ bo imel preč. g. Leop. Cigoj iz Gorice.

Vodstvo svetišča na Gradu.

Tat v samostanu.

V tihi kapucinski samostan v Toroni v Pijemontu je udril tat. Prišel je na vhod in se vratarju predstavil za »kavalirja Morino, elektrotehničnega inženirja«, ki bi rad govoril z o. gvardijanom. Ker gvardijan ni bil ravno prisoten, ga je vratar odpeljal v čakalnico. Komaj pa je brat odšel, se je dozdevni inženir in kavalir splazil po hodnikih do gvardijanove celice, v kateri je upal najti bogat plen. Dobil je res nekaj nad 400 lir in je že hotel zapustiti celico, ko je nepričakovano prišel gvardijan. Zasačeni uzmovič je skočil skozi okno in je skušal zbežati, toda pogumni gvardijan, ki je obenem že alarmiral sobrate, mu je bil za petami. Razvil se je napet lov preko streh, dvorišč in vrtov. Končno se je kapucinom le posrečilo, da so drznega tička pri begu skozi samostansko cerkev zajeli, ga po krepkem odporu zvezali in oddali kaznujoči pravici. Nemir in razburjenje v samostanu sta se polegla, zopet je zakraljevala svečana tihota.

Maša za Mohorjane.

V petek dne 12. julija na praznik sv. Mohorja in Fortunata bo v cerkvi pri sv. Ivanu v Gorici ob 8. uri zjutraj sv. maša za vse žive in pokojne Mohorjane.

Uprava »Družine«

naproša vse, ki imajo odvisno drugo številko »Družine«, da isto vrnejo na naslov »Družina«, Gorica, via Mašmeli 5.

Kako je s politiko.

Dvojna moč Nemčije.

Pred kratkim je nemška državna zbornica odobrila proračun za vojsko, ki znaša 643 in pol milijonov zlatih mark ali veliko svoto 2927 milijonov lir. To nam daje priložnost, da spregovorimo par besed o nemški vojni sili.

Na prvi pogled se sliši čudno, če kdo govori o nemški vojni sili, ker je versajska mirovna pogodba Nemčijo razorožila: vzela ji je morsko in zračno brodogradnjo, ji prepovedala vzdrževanje tovaren za municijo, razpustila veliki generalštab ter razgnala redno vojsko. Po pogodbi ima Nemčija pravico, da drži pod orožjem 100.000 mož, a ti so prostovoljni državni nameščenci in skrbje samo za mir in red v notranjosti. Splošna vojaška dolžnost je v Nemčiji odpravljena. Oboroževanje poklicne vojske se mora vršiti po predpisih mirovne pogodbe in ne sme prekoračiti gotovih mej.

Kljub vsem tem omejitvam se je nemški proračun za vojsko in mornarico v zadnjih letih nepretrgoma višal. Od leta 1924. do danes so se stroški za mornarico podvojili, stroški za vojsko so poskočili za eno tretjino. O tem govore najbolj razločno številke: leta 1924. so Nemci potrosili za vojsko 359 milijonov mark, danes rabijo 471 milijonov; mornarica jih je stala 99 in pol milijonov, danes trosijo za njo 173 milijonov.

Letošnji proračun je sicer za 27 milijonov manjši nego proračun iz lanskega leta, toda vojni minister Groener je proti zmanjšanju protestiral in izjavil v parlamentu, da bo prihodnje leto zahteval zopet vse svote, ki so letos odpadle.

Kakšen zmisel imajo nemške denarne žrtve za poklicno vojsko? Ali je res, da je Nemčija vojaško brezposlabna, in da ne pride več v poštev kot resna sila?

Ko je general Groener 10. februarja 1928. nastopil svojo službo, je rekel, da služi današnja nemška vojska izključno obrambi meja. »Naredili bomo vse, da očuvamo meje in zaščitimo v časih politične napetosti našo nevarnost.« Obvarovati se moramo pred vsakovrstnimi vpadi. »Da bo tem nam logam kos, mora naša majhna vojska imeti največjo udarno moč in gibčnost.« Dne 14. marca istega leta je rekel v zbornici: »Država, ki ni oborožena, mika zelo nemirne duhove in pustolovce. Če se vojski in mornarici posreči, da branita meje toliko časa, dokler se vojaške velesile ali mednarodni činitelji ne zganejo, sta s tem v polni meri izpolnila svojo nalogo.« Minister Groener je tudi v letošnjem govoru poudarjal, da služi nemška vojska izključno samoobrambi in da bi v novi evropski vojni ne prišla resno v poštev.

Druga plat zvona.

Glede nemške vojne sile pa niso vsi mnenja, ki ga ima minister Groener. Francoski general Nollet, predsednik

medzavezniške vojaške komisije, je izjavil nekoč, da je »versajska mirovna pogodba dala Nemčiji pravo moderno vojsko«. In tudi nekdanji nemški vojni minister Gessler je rekel, da je bila »odprava splošne vojaške dolžnosti za Nemčijo s strateškega stališča bolj dobrota nego škoda«. V moderni vojski odločujejo namreč predvsem dobro izveščani častniki in podčastniki in ne navadni vojaki. V modernih milijonskih armadah tvorijo ogromno večino ljudje, ki niso poklicni vojaki in ki jih moraš v naglici izveščati za vojno. Vse je odvisno, kako znajo častniki in podčastniki organizirati in pripraviti rezerviste. Nemška armada, kjer služi 100.000 mož pod orožjem nepretrgoma 10 ali 15 let, ima seve prvovrstne podčastnike in častnike. Vojaki se izurijo prav za prav vsi v podčastnike za slučaj vojne. Zato je predsednik vojaškega odbora v francoskem parlamentu trdil lansko leto, da se Nemčija v slučaju mobilizacije upa postaviti na noge že v prvih dneh še enkrat toliko vojakov kakor Francija. Tudi Briand je prepričan o važnosti nemške vojske. Na zadnjem občnem zboru Zveze narodov v septembru 1928. je rekel: »Res je, da ima Nemčija vojsko od samo 100.000 mož, toda to je vojska posebne vrste. Sestavljena je iz častnikov in podčastnikov, ki umejo izvrstno svoj posel. Če stoji za tako armado narod z neizčrpnimi človeškimi silami, kakor je nemški, kako lahko se dajo tedaj mobilizirati milijoni! Vojna oprema iz zadnje vojne se je zmanjšala. Toda koliko odločnosti, vztrajnosti in delavnosti tiči v tem nemškem narodu! Vzemimo le en primer: mirovne pogodbe so spravile nemško trgovsko brodogradnjo skoro na nič. Danes, po par letih, spada nemška trgovska mornarica med prve na svetu. Ali se tovarne, ki proizvajajo danes izdelke miru, ne spremenijo lahko v par dneh in izdelujejo potem najnevarnejše vojno orodje?«

Iz vsega tega je jasno razvidno, da Nemčije tudi v vojaškem oziru ne gre preveč podcenjevati. Nemci že vedo, zakaj trosijo vsako leto skoro 3000 milijonov ali 3 milijarde lir za vojsko in mornarico. Če bi bili prepričani, da je njih vojna moč v življenju evropskih držav brez prave važnosti, bi ne višali leto za letom proračuna za vojaštvo. Tudi Nemčija se vdeležuje splošne tekme v oboroževanju. »V takih razmerah,« — pravi general De Marinis v »Corriere della Sera« — »tekma v oboroževanju ni več gola grožnja, temveč resničnost, ki se v Evropi čedalje bolj razvija. Mučno začudenje se polasti človeka, ko poslušava v nekaterih parlamentih razne utrudljive govore, s katerimi hočejo to resnico prikriti in utajiti.«

Osrednji odbor sindikatov.

V soboto 6. julija se je v dvorani ministrskega sveta v Rimu zbral k posvetovanju osrednji odbor sindika-

tov, kateremu je predsedoval načelnik vlade Mussolini. Kaj je to osrednji odbor sindikatov? Italija ima, kakor znano, posebno organizacijo industrijskega in sploh gospodarskega življenja, ki se razlikuje bistveno od organizacije v drugih državah. Posebni zakoni predpisujejo, da morajo biti vsi stanovi in vsi poklici organizirani v svojih sindikatih, tako da obstoje sindikati za industrijske delavce, za podjetnike, za zdravnike, za odvetnike, za mizarje, za bančne uradnike, za bankirje itd. Vsak stan ima lastno organizacijo, ki je od države priznana in potrjena. Tudi v drugih deželah obstoje take strokovne in stanovske zveze, toda tam so te organizacije zasebna zadeva posameznikov in nimajo nič opraviti ne z vlado in ne z državo. Strokovne zveze delajo tam na lastno odgovornost, borijo se za pravice svojih članov, kakor znajo in morejo, če je treba tudi stavkajo in nastopajo odločno proti vladi. Čisto drugačne so razmere pri nas. Sindikat ali strokovna organizacija je nekakšna državna naprava in zato se ne more boriti proti vladi. Delavci ne smejo stavkati in gospodarji ne smejo izpreti delavcev iz podjetja. Stavka in izpor sta prestopka, ki ju država kaznuje.

Razume se pa samo po sebi, da imajo delavci in delodajalci kljub novi organizaciji nasprotujoče si koristi. Delavci imajo interes, da so plače kolikor mogoče visoke, podjetniki, da so plače nizke. To je človeško in se ne da odpraviti. Res je sicer, da imajo delavci in podjetniki tudi mnogo skupnih interesov, tako na primer, da podjetje prospeva, toda spori so kljub temu neizogibni. Kako naj delavci uveljavljajo svoje zahteve, če jim je stavkanje zabranjeno? Zakonodaja o sindikatih predvideva različna sredstva samoobrambe.

Kako se rešujejo spori?

Posamezni člani in posamezni stanovni iščejo pravico najprej v pogajanjih z nasprotno skupino. Sindikati delodajalcev in delojemalcev so v ta namen združeni v enotni organizaciji, ki ji pravijo korporacija. Tu sede delavci in podjetniki pri isti mizi in se pogajajo. Če dosežejo sporazum, je spor s tem sam od sebe poravnal. Če se ne morejo zediniti, gre stvar pred posebno državno sodišče, kjer sodniki zadevo preiščejo in končno noveljajo no rabsodijo. Borba med delodajalci in delojemalci je torej še vedno mogoča; vrši se le v zakonito urejenih oblikah in ne sme postati nikdar nasilna, kakor se godi to pri stavkah in izporih. Tisti, ki končno odloči in razsodi spor, je država, oziroma vlada. To je najvažnejša socialna reforma, ki se je vpeljala v Italiji pod fašistovsko vlado.

Največ vpliva na urejevanje gospodarskih razmer ima vlada v osrednjem odboru sindikatov. V njem so zastopani vsi sindikati delojemalcev in delodajalcev države. Mussolini, ki vodi seje, ima pred seboj zastopnike celokupne industrije in rešuje lahko

z njimi najvažnejša socialna in gospodarska vprašanja.

Zanimiv je v tem oziru program, o katerem razpravlja ravnokar ta osrednji odbor. Prva točka je razprava o splošnem gospodarskem položaju države in o pogledih na bodočnost. Nato sledijo kolektivne delavske pogodbe, kjer je govor o delavskih plačah, o delovnem času in drugih delovnih pogojih. Odbor bo sklepal tudi o delavskih zaupnikih v tovarnah, ki naj zastopajo delavce nasproti podjetnikom. Na dnevnem redu je nadalje posredovanje dela, dohodninski davek v breme delavcev in razprodajalnice v podjetjih. Važen predmet, o katerem bodo sklepali, je tudi tehnično izpopolnjevanje industrije. Govorili bodo najbrž, s kakšnimi stroji in načini dela bi se produkcija Italije dala povečati.

Iz teh točk je razvidno, da ima osrednji odbor sindikatov prav veliko in odločilno moč in da lahko globoko seženo vpliva na industrijsko življenje dežele. To je ena najvažnejših naprav v državi.

Francija in Anglija.

Zmaga angleške delavske stranke pri zadnjih volitvah ni ugodno vplivala na razmerje med Francijo in Anglijo. To se vsaki dan bolj jasno čuti. Čim se je nova angleška vlada predstavila parlamentu, je takoj nastalo nasprotje med Mac Donaldom in Parizom. Gre za izpraznitev nemškega ozemlja ob Renu, ki ga od leta 1918. drže zasedenega angleške, francoske in belgijske čete. Po določitih versajskih mirovne pogodbe bi moralo to nemško ozemlje služiti za jamščino antanti, da Nemci izpolnijo svoje dolžnosti. Toliko časa, dokler Nemčija ne izvrši naloženih pogojev, ostane vsa pokrajina pod orožjem antante. Kot skrajni rok zasedbe je mirovna pogodba določila leto 1935. Če pa Nemci pokažejo že prej resno voljo in vestno izvršujejo pogoje, se ozemlje lahko tudi prej izprazni. Do danes se to kljub nemško-francoskemu sporazumu v Locarnu ni izvršilo. Francozi ne zaupajo še popolnoma Nemcem. Nemci pa pritiskajo, naj se zemlja izprazni, češ da so pokazali doslej dovolj dobre volje in doprinesli dovolj žrtev za pomirjenje Evrope. Pokrajina, ki jo drže še francoske, belgijske in angleške čete, je zelo bogata in lepa. Odtod njena važnost. Razen tega morajo Nemci tuje vojaštvo, ki šteje skoro 70.000 mož, sami plačevati in prehraniti.

Odkar so finančni strokovnjaki v Parizu uredili na novo nemško vojno odškodnino in izdelali Joungov plačilni načrt, so Francozi bolj pripravljeni izprazniti porensko ozemlje nego prej. Zahtevajo pa brezpogojno, da Nemčija, to se pravi nemška zbornica, prej Joungov plačilni načrt potrdi in mu da veljavo zakona. Povrh hočejo za predčasno izpraznitev še posebne gospodarske ugodnosti, ki jih je bil Stresemann svoj čas obljubil. Dokler se to ne zgodi, nočejo izpustiti

iz rok dragocenega jamstva, s katerim lahko Nemce prisilijo k popustljivosti.

Henderson pritiska.

V tej točki so se pa Francozi spopadli z novo angleško vlado. Čim se je angleška zbornica sestala, se je dvignil liberalni prvak Lloyd George in zahteval, naj Anglija odpokliče svoje čete iz Porenja. Odpoklicati jih mora takoj, naj Francozi rečejo in naredo kar hočejo. »Jaz, ki sem z drugimi sestavil versajsko mirovno pogodbo,« — je rekel — »vem, da bi moralo porensko ozemlje že iz davna biti izpraznjeno, zakaj leta 1919. smo za izpraznitev Porenja določili trenutek, ko bo Nemčija začela resno izvrševati mirovno pogodbo. Nihče pa ne more trditi, da Nemčija že leta ne izpolnjuje svojih odškodninskih in sploh vseh obveznosti, ki izhajajo iz mirovne pogodbe.«

Novi zunanji minister Henderson je v imenu vlade izjavil, da bi »popolna, istočasna in čim hitrejša izpraznitev porenskega ozemlja služila miru. Izpraznitev Porenja je nekaj, kar nemška država lahko po pravici in

poštenju zahteva.« Odpoklic samo angleških čet bi ne imel pravega pomena. »Francoske in belgijske čete se morajo umakniti istočasno z angleškimi vojaki«. Zagotavljam člane zbornice, da bomo celokupni naš moralni vpliv uporabili na bodočem sestanku državnikov v prilog takojšnje in popolne izpraznitve.

Ta Hendersonova uradna izjava je naredila v Parizu precej hude krvi. Angleški zunanji minister je rekel sicer, da ne bo delal na lastno pest, temveč v sporazumu s Francozi in Belgijci, toda povedal je istočasno, da bo podpiral predvsem nemško stališče. To je tak moralen in političen pritisk, da ga bodo morali Francozi in Belgijci resno vpoštevati. Položaj francoske vlade bo na prihodnjem sestanku diplomatov silno težaven. Francozi se morajo pripraviti na precejšnje žrtve, ki pomenijo za francosko ljudstvo težke milijone.

Navedli smo ta slučaj, da se spoznajo posledice, ki jih ima zmaga delavske stranke na Angleškem. Sprememba angleške vlade bo pokazala tudi v številnih drugih vprašanjih svoj vpliv.

Okno v svet.

Evropa proti Ameriki.

Kakor je Novi list že poročal, se parlament Zedinjenih držav Severne Amerike ukvarja z načrtom, da bi z visokimi carinami ubranil uvoz evropskega blaga v svoja ozemlja. Proti taki politiki so skoro vse evropske države, med njimi tudi Italija, protestirale. S tem vprašanjem se peča tudi mednarodno zborovanje trgovskih zbornic, ki se je otvorilo v ponedeljek 8. julija v Amsterdamu na Holandskem pod predsedstvom italijanskega velepodjetnika Alberta Pirellija. Kaj bodo sklenili v Amsterdamu, ne vemo. Zanimivo pa je, kaj predlaga neka velika zveza francoskih trgovcev: ustanovila naj bi se organizacija evropske trgovine, ki bi morala skrbeti, da se ameriansko blago izrine iz Evrope. To se doseže na dvojen način: Evropa naj svoje potrebščine proizvede doma; v kolikor to ni mogoče, naj jih pa kupi v drugih neamerianskih deželah. Ker bodo nove amerianske carine občutno oškodovale kupčijo z Ameriko, mora organizacija Evrope najti novih prekmorskih trgov.

Tak enoten nastop je bil doslej nemogoč. Moč Amerikancev je bila v needinosti in medsebojnih prepirih evropskih držav. Nova carinska politika Amerike, ki je vse razdražila, bo gospodarsko združitev Evrope — morda pospešila. Če bi se Evropa združila, bi bilo amerianske premoči na mah konec.

Angleški katoličani v politiki.

Angleški katoličani nimajo svoje stranke, kot so pri nas, kjer ima vsaka za osnovo svetovni nazor. Izmed treh glavnih angleških strank: delavske, liberalne in konservativne je vsaka večri prijazna. Zato pa je tudi kardinal Bourne izjavil, da so angleški katoličani lahko v katerikoli stranki.

Izmed 25 katoliških poslancev v novi angleški zbornici pripadajo 3 starijski narodni stranki, 5 konservativni, 17 pa delavski. Opaža se, da se angleški katoliki vedno bolj oklepajo slednje, zlasti odkar so bili pod delavsko Mac Donaldovo vlado l. 1924. odpravljeni iz angleške zakonodaje zadnje protikatoliške odredbe.

Kljub razumljivi razcepljenosti angleških katoličanov na tri stranke, so vendar vsi enotno nastopili v šolskem vprašanju. Škofje in vodje katoliškega gibanja so tik pred volitvami izdelali sedem smernic o šolskem vprašanju in jih predložili v odobritev vsem poslanskim kandidatom. Večina kandidatov delavske stranke je te smernice odobrila, konservativci so jih večinoma odklonili.

V smernicah izjavljajo angleški katoličani, da pouk ni redna naloga države; ona naj le skrbi za pravilno državljansko vzgojo, nikakor pa se ne sme mešati v pravice staršev, ker le ti bodo odločili, v kakšno šolo pošljejo svojega otroka. Povedati je treba, da so doslej katoličani sami morali skrbeti za svoje šole, obenem pa so tudi morali nositi kot ostali državljani vsa bremena za protestantske šole.

Kakor kaže se bo katoliški živelj v delavski stranki vedno bolj uveljavil in pripomogel katoličanom do glasu v angleški politiki.

Hidas Nemeti.

Prve dni julija je ogrska policija zaprla na obmejni postaji Hidas Nemeti češkega železniškega uradnika Vencija Peho, češ da se je ukvarjal z vojaško špionažo na škodo Madjarske. Ta aretacija je vzbudila na Češko-Slovaškem veliko razburjenje in češko-slovaški zastopnik v Budimpešti je protestiral pri ogrski vladi. Čehi so istočasno ustavili ves želez-

niški promet, ki gre skozi postajo Hidas Nemeti na Češko. Potniki morajo tu izstopiti in se peljati z vozom čez mejo. To je precej oster način protesta. Čehi trde, da so ogrski orožniki kršili železniški dogovor med Češko in Ogrsko, ki pravi, da ne sme nobena izmed obeh držav zapreti sosednega železniškega uradnika brez prejšnjega naznanila drugi vladi. Ker Ogri tega niso naredili, zahteva Beneš zadoščenje in osvoboditev Venclja Peha. V Budimpešti se upirajo, češ da so Peho zasačili ravno pri izvrševanju zločina, čemur sme slediti takojšnja aretacija.

Stvar je majhna, spor pa je postal velik. Nov dokaz, kako napete razmere vladajo med Ogri in Čeho-Slovaki.

Zarota v Romuniji.

Listi poročajo, da so v Bukarešti razkrili vojaško zaroto, ki je imela namen strmoglaviti sedanjo vlado kmečkega voditelja Maniu in vzpostaviti vojaško samodržstvo (diktaturo). Zaroto je vodil poveljnik topniškega polka polkovnik Stojka. Razun njega so oblasti zaprle še enega generala in okrog 200 častnikov. Zarotniki so imeli namen polastiti se pošte in brzjava in potem vseh drugih vojaških in civilnih uradov. Imeli so svoj sedež v vojaškem arsenalu v Bukarešti. Svoj namen so hoteli izvršiti v noči od nedelje do ponedeljeka. Radi nevarnega položaja, ki je nastal v Romuniji, je dobil načelnik vlade Maniu neomejeno oblast nad državo z nalogo, da vzpostavi red in mir.

Kaj nam z dežele pišejo?

Iz Vipavske doline.

Skrilje. — Bali smo se že suše; zdaj imamo pa dovolj dežja. Zato mislijo morda nekateri fantje, da bo kljub toči dobra letina in se hodijo v svoji obsejnosti vrtet na zakoten skedenj. Jih je pa še nekaj vrlih fantov; osem se jih je vpisalo v kriško Marijino družbo. Delo pri naši cerkvi že tako napreduje, da bomo lahko imeli v njej opasilo (šagro) za sv. Margareto. Še nekaj zanimivega imamo Skriljani: pošte nikdar ne prineso prav v hišo, marveč vedno le k sosedu.

Zalošče. — Med mladino se sliši govorica, da se pripravlja ples. Prav zares primerni časi so za to zdaj po zadnji toči. Fantje in dekleta, ali zares ne morete tisti dan kakšne druge zabave najti? — Poročila sta se g. Stubil Albert in Tinta Marija iz Morskega pri Kanalu. Bog ju živi!

Gradišče nad Prvačino. — Pretekli teden nas je zapustil naš ljubljani č. g. župnik Čemažar, ker je odšel na novo mesto v Opatjeselo. Gospod je bil osem let pri nas. Dosti dobrega je med

tem časom storil; ljudstvo mu bo ostalo zato vedno hvaležno.

Zdaj čakamo, kdaj nam bo prevzvišeni lahko poslal novega dušnega pastirja, ki ga prav želimo.

Iz tržaške okolice.

Opčine. — V nedeljo 7. t. m. so doživele Opčine dan, ki bo ostal vsem v najlepšem spominu. Č. g. Jurca Leopold je daroval v farni cerkvi sv. Andreja prvo sv. mašo. Nekoliko pred 10. uro se je med ubranim zvonjenjem razvil sprevod svatov z duhovščino in novomašnikom iz župnišča v cerkev. Pred cerkvijo, ki je bila lepo okrašena, so postavili Openči ličen slavolok. Po evangeliju je govoril slavnostni govornik č. g. Malalan, dekan iz Ospa. Vsi so bili ginjeni. Cerkev je bila nabito polna. Pevci so peli latinsko mašo. Med mašo je bil tudi »ofer«. Po maši je slavljenec zapel »Te Deum«, dal blagoslov z Najsvetejšim in končno še novomašniški blagoslov. — Opoldne je bilo skupno svatovsko kosilo v dvorani g. Ketteja. Gostov je bilo okoli 45. Vsi so bili dobro razpoloženi. Velika zasluga za prelepi

dan gre preč. g. dekanu. Opčine so lahko ponosne, ker so v 20 letih dale 6 novomašnikov.

Iz Brega. — V nedeljo 23. junija smo imeli prvi fantovski poletni ples na prostem, in sicer v Boljuncu. Bil je bolj obiskan nego nedeljska maša. Ko ni plesa, vsakdo smatra, da je potrebno iti seno spravljat; če so pa godci v vasi, ga ne boš videl, ki bi šel v delovni obleki na senošet. Tedaj seno lahko počaka. — Nedeljo za tem je pa bil ples v Logu, ki šteje 35 hišnih števil.

Sv. Križ pri Trstu. — Praznik sv. Petra in Pavla smo obhajali prav svečano. Cerkev je bila lepo okrašena; ulice, koder je šla procesija, so dekleta potrosila s cvetjem. Obnašal je č. g. župnik v spremstvu treh duhovnikov. Pred nebom je stopalo 10 deklet v domači narodni noši. G. Škaber je vodil cerkveni zbor, ki se je dobro izkazal. Tudi godba je pod vodstvom gospodov Natka in Furlana storila svojo dolžnost. Za red sta skrbela dva mestna stražnika iz Trsta. Procesija je potekla v največjem redu in s slovesnostjo smo bili vsi zadovoljni.

Iz Gor.

Lom. — Naša živinoreja trpi občutno škodo, ker se je razširila bolezen na spolovilih. 3—5 krat ženemo k biku, a krave se ne otelijo. To pomeni za nas hud udarec. — Nekateri lastniki bikov tudi nimajo razkuževalnih priprav. Tudi bikov je pre malo. Vsi ti nedostatki bi se morali odpraviti.

Baška dolina. — Šele domačini iz tujine so nas opozorili, da v »Novem listu« zaman iščejo poročil iz naših krajev. Zato pa, pero v roke! — Letina bo pri nas srednja. Pri košnji je dež malo nagajal; pa vseeno smo kosci veseli in ga malo pijemo. Dosti ljudi, zlasti mladih, čaka na kakšen zaslužek. Druga leta ob takem času je bilo pri javnih delih kaj, letos ni še nič.

Dr. Ivan Tavčar:

Cvetje v jeseni.

Tam sva sedla, prejkone v namenu, da bi zavlekla trenotek ločitve. Bilo mi je tako pri srcu, kakor nekdanj, ko sem se ob koncu počitnic poslavljaj od doma in od matere, katera me je vselej spremljala nekaj pota. Ko je z vsakim korakom izginil kos domače zemlje, sedaj sleme rojstne hiše, sedaj stolpci na holmu, sedaj teman gozd na Samsonu, sedaj kaj drugega, se mi je odtrgal kos od srca. Takrat sem gledal v neštete gube nabrani obraz one, ki je sedaj že dolgo pod zemljo in katera na svetu ni imela drugega ko skrbi in delo, danes pa v obraz deklici, ki je pričela uživati grenke sadove, katere rodi vsaka ljubezen na zemlji.

Opazil sem, ko je snela ruto z glave in jo položila na travo, da je nosila

v laseh rumeni glavnik, ki se navadno nosi le ob nedeljah in praznikih. Včasih je prav globoko zasopla, in obrnila obraz proti meni, kakor da bi mi hotela nekaj povedati. Pa ni imela poguma, da bi izpregovorila. Končno je posegla v ruto, ter izvlekla iz nje majhen, bledorumen »bob«, ki je v pogorju gostega testa, da bi bil bolj za strelivo, nego za živilo.

»Gotovo si že lačen,« je izpregovorila proseče, »na jej!« Nekaj sem se obotavljal, nakar je znova zaprosila: »Pa le jej!« Moral sem jesti, in ona ni odvrnila pogleda od mene, dokler nisem s silo pospravil zadnje mrvice.

Ko je bil bob odpravljen, zopet ni vedela, kaj naj bi govorila. Tedaj je prihitela tolptica drobnih dolgorepk in je sedla na bližnjo bukovo drevo. Živalice so se z malim telesom obesale po vejicah in kljuvale z listov, kar se je dobiti moglo. Nato pa so,

kakor so bile prišle, s šumom odhitele. Meti se je bilo med tem časom čelo nabralo v goste gube in pričela je govoriti, prav kakor bi se čul modri oče Boštjan:

»Pa ti mora le čudno biti, če si sam v Ljubljani. Nimaš človeka, ki bi ti kuhal, ki bi ti pral. Če zbolíš, si slabši od živine v našem hlevu, za katero se vsaj Liza briga. Ali ne misliš, da ti tega ni treba?«

»Kako si naj pomagam? Kje naj vzamem kuharico? Stare ne maram, mlade ne dobim.«

Zaiskrilo se ji je v očesu, in opazil sem, da postaja jezna. »Ne govori tako nespametno! Poglej gospoda v Javorjah: vzel je sorodnico k sebi in streže mu, da je zadovoljen.«

»Kje naj dobim sorodnico? Če je mlada, ne bo hotela priti.« V bližini je nekaj belo cvelo. — Nadaljeval sem: »Kaj potem? Tak sem, ko tole: sedaj pred zimo cvete in kaj bo iz tega?

Ročinj. — Na praznik sv. Petra in Pavla smo imeli prav lepo slovesnost. V okusno okrašeni cerkvi so č. g. dekan Bele, prof. Terčelj in kurat Močnik blagoslovili novi kip apostolskih prvakov. G. Bratuž iz Gorice je kot slavček lepo prepeval. Tudi naš cerkveni zbor pod pečovodjem Mahničem se je kaj dobro odrezal. Ta dan bo vsem faranom ostal v spominu.

Idrija pri Bači. — Pri nas se suka življenje kakor drugod. Med redke prijetnosti so pomešane težave časa in razmer. Vse težave smo pozabili ob lepih dnevih tridnevnic od 27.—30. junija. Pristrčno in goreče nam je misijonar preč. g. Iv. Zdravlič razkladal v sedmih govorih temeljne verske resnice in nas vnmel za bogoljubno življenje po božjih postavah. Prav hvaležni smo mu za njegov trud v naš dušni prid. Ob tej priložnosti smo pristopili z malimi izjemami vsi k sv. zakramentu. — Tridnevnic smo sklenili s slovesnim praznovanjem farnega patrona sv. Janeza Krstnika. Popoldne se je blagoslovil lep kip za cerkev in podoba Srca Jezusovega s sliko nove cerkve. Lepa je bila procesija s kipom Srca Jezusovega v spremstvu petih duhovnikov in mnogoštevilnega domačega in tujega ljudstva. Fantje in dekleta so za to priložnost lepo opletli cerkev in napravili tudi slavolok.

Dolenja Tribuša. — Cesto po Hoteni so zopet začeli delati. — Petje v cerkvi je popolnoma prenehalo radi nekaterih prenapetosti, ki organistu nočejo nič dati in še druge k temu hujskajo. Prav tako nastopajo tudi proti cerkovnikovi biri. — Naša dekleta se Boga zelo boje, ker si v cerkvi upajo le pod kor, naprej pa ne.

Kobarid. — Naša cerkev je bila med vojno vsa pretresena. Kljub temu se ni svoj čas njena škoda precenila, še manj pa izplačala. Sedanji g. dekan je moral začeti vplivati na dobro srca faranov. Ti so spoznali potrebo, pa so se velikodušno odzvali. Zato se je mogla cerkev popraviti od zunaj in od znotraj. Mojstri so bili različni. Domači mizarji pa so se lepo iz-

kazali z novimi praktičnimi stoli. Delajo se še drugi načrti. Za enkrat: Bog plačaj!

Pri Sv. Antonu je pa popravljala želani občina sama. V okolici je po starem. Da bi le bilo tako pri imenovanju! Celo tisti, »ki znajo kaj več kakor hruške peč«, kvarijo imena, n. pr. Sužid namesto Sežid iz imena svetnika »sv. Egida«, ki se tam časti. V izpeljanki se stopi d v j. Zato Sežije kakor Kobarije, Krejce, sežijski kakor kobarijski, krejski, sejlski (Sedlo). — Preteklo nedeljo zgodaj je naredila toča z vetrom mnogo škode na Svinih (vas Svina — v množini srednjega spola — v ednini Svinu je v Šmarjah v Vipavi), v Kobaridu in na Iderskem.

Banjšice. — Pod jesen upamo, da bomo že imeli birmovanje, ker bo nemara do takrat naša cerkev končana. — Sučejo se pri nas fantiči in dekliči, da je veselje. Tu pa tam še kaka cerkvena pevka poskrbi, da se bolje takta držijo. — V cvetu mladosti je umrla Štefanija Žbogar. Podlegla je sušici.

S Tolminskega. — V nedeljo, 7. julija, v zgodnjih urah, se je zgodila v planini Sleme (3 ure od Tolmina) smrtna nesreča. Žrtev viharja je bil 70 letni Ivan Leban (po domače Vukčev) iz Zatoľmina. Bil je zunaj, ko je nevihta najhujše razsajala. Nenadoma je bil sunek viharja tako močan, da ga je vrgel z vso silo ob prag koč, pred katero je stal tako, da so vrata z divjo silo padla nanj. Pri padcu si je starček zlomil tri rebra in se tudi drugače močno poškodoval. Zvečer so ga prinesli domov in poklicali zdravnika. Ta je zagotovil domačim, naj bodo brez skrbi in da ni prav nobene nevarnosti. Pri popolni zavesti je prebil noč in zjutraj popil kavo. Pri tem pa se je revež dvignil in ko se je vlegel zopet na posteljo, je nenadoma — umrl. — Tudi po vseh bližnjih planinah je divjala huda nevihta. Kjer imajo živino tudi ponoči na prostem, je bila vsa pobita in ranjena. Sploh pa trdijo najstarejši ljudje, da v vseh dolgih letih ne pomnijo take nevihte in tako strašnega viharja.

Bukovo. — Imeli bi poročati o vremenu, letini, o suši in dežju, o vaškem koritu in pokopališču, o žalostnih in veselih porokah ter še o tem in onem, a za danes se omejimo na manj važne malenkosti, da ne zapadejo pozabi.

Priznано dejstvo je, da izbrani cvet naše mladine ne zapravlja časa s pridobivanjem nepotrebne omike in izobrazbe, s poslušanjem nedeljskih pridig in morebitnih očetovih in materinih nauk in opominov, temveč vneto in požrtvovalno sodeluje pri dobičkanosnem kartanju, popivanju, rednem nedeljskem plesu pri »Špiku«, kjer prevladujejo kratkokrile narodne noše in pri lepi krčmarici, kjer se pleše tudi brez čevljev, kadar pozna ura in razne druge okoliščine to zahtevajo. Nočno koncertiranje v gostilni in pred njo je skoro na dnevnem ali bolje povedano na nočnem in tudi popolnočnem sporedu. Uveljavlja se pa le omejeno število usposobljenih moči, ki nastopajo posebno ob javnih ljudskih potrebah, tako na Kojci za srečo pri živini, v Policah za dež in pri Brelihu v Spodnjem Bukovem za lepo vreme. Goji se tudi boksanje, ob zaključku se uporabljajo polena. Znana je bitka v Policah na veliki križ. Prvenstvo je odnesel prvoboritelj mladobukovske mladine in je nato med nežnimi ovacijami odšel preko šentviške gore čez Most na slavnostno potovanje v Tolmin.

Pri kartah in kozarcu se dopušča sodelovanje tudi nekaterim uglednim in čislanim možakom, zlasti onim, ki mislijo, da se bo vprašanje nepreskrbljene družine rešilo samo od sebe in oni, ki menijo, da imajo to vprašanje že končno rešeno. (Dalje pride.)

Iz idrijskega kotla in okolice.

Nov grob. — Po dolgi, težki bolezni je 4. t. m. umrla 63 letna Marija Berčič, žena vp. rudarja in posestnika. Vse življenje pokojne žene je bilo en sam delaven dan. Bila je izredno

Cvet odpade in prav nič ne bo iz tega. Če je mlada, ali naj jo vzamem?»

Rdeče se ji je zalil obrazek, ko je zastokala: »Kdo govori o tem?« Roko je pritiskala na prsi, da bi ukrotila razburjeno srce.

Odgovoril sem: »Če to ni, potem je pa še manj! Ti ne poznaš mesta in njegovih hudobnih jezikov. Ne boš štiri tedne pri meni, pa se na ulico ne boš upala, tako te bo sram.«

Vsa kri ji je zapustila lice. Pogled pa, ki ga je obrnila proti meni, je bil podoben pogledu srne, če si v zelenem gozdu streljal nanjo ter jo težko obstrelil. »Jezus, kdo pa govori o meni?« V veliki zadregi je vstala ter viknila: »Tam rastejo Kristusove srajčke.« Oddaljila se je po tratini, trgala je neko cvetje, o katerem ne vem, ali vedno tako pozno cvete, dokler se ni skrišila v bukovo, kjer so prejkone cvele tudi »Kristusove srajčke«.

Smilila se mi je, da sem ji moral iz-

podkopati načrt, do katerega je bila prišla v nočeh, ko ni mogla spati: samo gospodinja in kuharica je hotela pri meni postati in drugega nič. In kakor modro mi je vse to odkrila, tako da po njenem mnenju ne bi mogel priti na to, da misli samo sebe! Sedaj pa se je sramovala ter pred menoj skrila v gozd.

Ko se je vrnila, je imela v rokah velik šop Kristusovih srajčk, ali oči so ji bile odločno objokane.

»Meta,« sem izpregovoril, »sedaj je čas, da grem.«

»Malo še počakaj, se nič ne mudi.«

»Drugače zamudim, je že pozno.«

»Nič še ni pozno.«

»Kako naj pridem v Ljubljano, če še odlašam?«

»Pa v Loki manj časa ostani.«

»Podaj mi roko v slovo. Midva bova pač mislila eden na drugega.«

Podala mi je roko: »Jest žel«

Takrat me je premagala izkušnjava in pozabil sem popolnoma na svoje sklepe:

»Po mestih, — poglej, Meta, — je navada, da se prijatelja, ko se imata rada, poljubita, kadar gresta eden od drugega. Recimo na lice, če ni drugače, na usta. Tako delajo prijatelji. Midva pa sva prijatelja!«

»Sva že,« je zastokala, »če ni greh?«

»Kaj če biti greh!« Že sem jo imel v svojih rokah, poljuboval sem jo na obraz, kjer sem jo mogel, na usta in povsod. Ni se branila. Ko sem se odtrgal od nje, pa je obstala na mestu kakor Lotova žena.

Spodaj pri Lovskem brdu, kjer se zavije pot v dolino, sem se ozrl zadnjič po nji.

Meta je še vedno stala ko kip »Na Poklonu« in s prsi, h katerim je pritiskala roko, se ji je svetila bela zvezda Kristusovih srajčk.

(Dalje.)

skrbna in pridna gospodinja ter svoji številni družini ljubeča mati.

Cirkus. — Te dni je nastanjen tu cirkus »Zavata«. Pred par leti je odšel od tu s polnim mošnjičkom, letos pa ne bo sile. Ni denarja.

Nesreče. — V bolnišnico je bil pripeljan Josip Frelich z Idrška. Pri vožnji s koiesom si je zlomil nogo. — Na vojaškem vežbališču sta si zlomila roki pri skakanju 15 letni sin rud. T. Kalana in 8 letna deklica rudarja Iv. Gnezde. Pri igranju na lesnem skladišču se je en hlod prevrnil na nogo 7 letnemu rud. sinu A. Mihevca in mu jo težko poškodoval.

Prvosvobhajilo. — V soboto je lepa vrsta malčkov korakala iz Marijinega vrtca v cerkev, da prvič v življenju prejmejo Kruh življenja. Starši skrbite, da bodo zlati nauki, ki so jih prejeli ob tej priliki vaši otroci, ostali trajno v njih srčecih.

Vrsnik. — Prihodnjo nedeljo 14. t. m. bo v naši podružni cerkvi vsakoletni cerkveni shod, na katerega vljudno vabimo. — Letos kaže do sedaj boljša letina, da bi le v naprej ne bilo kaj hudega.

Iz Kanalske doline.

Rabelj. — 30. junija smo imeli pri nas slovesni dan sv. birmе. Nadpastirja smo čakali z rudniško godbo; sprejema se je vdeležil tudi oddelek ognje-gascev in rudniško vodstvo. — Zanimivo je bilo videti, ko je bil pri birmi tudi veliki vojni invalid Florian, oče štirih otrok, ki je prejel zakrament poleg svojih dveh otrok. — Delavske razmere so različne. Kdor dela na prosto dnino, je revček pri plači. Na akord je bolje, a je treba trdo prijeti. Tisti pa, ki si upa celi dan tiščati vrtač (gomer) v steno ko volk voha, zasluži tudi tisočak mesečno. Zato pa rudarji tudi zgledamo ko spomladni jazbeci. So pa naše žene bolj zalite; ena jih ima kar 116, pa ne let, marveč kil.

Iz goriške okolice.

Sovodnje. — V nedeljo dne 30. junija smo obhajali običajni shod sv. Ivana. Ob tej priliki je bila blagoslovljena nova zastava cerkvenega patrona sv. Martina in sv. Ivana. Bog plačaj vsem častitim gospodom, ki so se potrudili, da se je slavnost povečala; še posebej gospodom pevcem za pomoč domačenemu zboru. Procesija se ni razvila kot navadno, ker je bilo slabo vreme. Imamo dežja v izobilju in strah pred sušo je začasno izginil. Točeno nismo imeli. Vsemogočni nam je to pot prizanesel.

Solkan. — V sredo 3. t. m. je mestni nastavljenec Stanko Hvala pritrjeval na pročelju našega župnišča električne žarnice. Pri tem je po nesreči zadel ob žico in električni tok ga je tako močno udaril, da je padel vznak na cesto ter nezavesten obležal. »Zeleni križ« ga je prepeljal v bolnišnico; njegovo stanje je nevarno.

Zapustil nas je 10. t. m. brigadir g. Borrado Klement. Bil je zelo priljubljen,

ker je točno in vestno vršil svojo službo in je v Solkanu ves čas njegovega 3-letnega službovanja vladal strog in lep red.

Bukovica. — Končno smo po dolgih povojnih letih lansko jesen pričeli z zgradbo naše cerkve, katero nam je vojna porušila. Nova cerkev se dviga na lepem, vzvišenem mestu sredi duhovnije in bo nam v ponos. Radi zime je delo več mesecev počivalo, sedaj se pa zopet pridno nadaljuje. Prvega julija je bilo zidovje že pod streho in zeleni mlaj je oznanjal veselo novico. Za delo imata največ zaslug g. kurat iz Bilj in cerkveni odbor, ki sta znala vzbuditi med ljudmi veliko navdušenje. Občinarji, premožnejši in delavci, se res žrtvujejo. Eni so dali na razpolago večje zneske, drugi pa svoje žuljave roke. Če bomo ostali še naprej vsi tako vneti in požrtvovalni, upamo, da bo naš novi božji hram še to leto končan.

Vogersko. — V nedeljo smo dobili novo prižnico in pod na koru. Doslej so morali pevci zmrzovati na cemen-tu. V kratkem dobimo še nove orgle in altarje. Naš župnik se res močno trudi za lepoto cerkve, a nekateri tega ne vedo, ker redno mašo zamujajo, tudi če je ob desetih.

Miren. — 7. julija je bil ves Miren v zelenju in slavlolikih, pod katerimi je stopal k svoji prvi daritvi že naš četrtri faran č. g. Ivan Budin. Polna cerkev je zvesto poslušala govor č. g. Cigoja, ki je povedal, kako zelo so pravi dušni pastirji našemu ljudstvu potrebni. Cerkevni zbor se je pod vodstvom g. organista iz Bilj res čvrsto postavil. Slovesnost je potekla v prav pristrčnem razpoloženju; domačini so kar tekmovali, da bi bil slovesni dan zapisan za vedno v zgodovini prelepe mirenske fare. — Č. g. novomašniku še enkrat čestitamo in mu želimo na njegovi poti dosti bojev in zmag!

Novomašnikov starši se vsem, ki so kaj pripomogli pri novi maši, prav iskreno zahvaljujejo.

S Pivke.

Matenja vas. — Ugledna družina Žitko je v nedeljo 23. junija praznovala petdesetletnico poroke očeta Jožefa in matere Marije, roj. Kalistrove. Da se ta izredni in lepi spominski dan kar moč slovesno obhaja v cerkvi in doma, je bila srčna želja hvaležnih otrok. Zlatoporočenca sta se v spremstvu svojcev in številnih sorodnikov podala v domačo cerkev, kjer se je izvršil ganljivi obred. Oba lahko z zadovoljenjem gledata nazaj na 50 let napornega dela. Otroke sta krščansko vzgojila in jih oskrbela tudi za prihodnost. Oče se je mnogo udeleževal tudi v javnem življenju. Med vojno je bil tukaj za župana, več let vaški načelnik, član šolskega sveta, že nad 20 let je cerkveni ključar, žena pa mu je ves čas zakona vrla gospodinja in mu s tihim delom ter zvestobo stoji ob strani. Oba sta še čila in čvrsta. Bog ju ohrani še mnogo let!

Oreh pri Postojni. — Iz naše vasi ne pride nobena novica v javnost. In vendar moramo v »Novem listu«, ki

ga vsak teden komaj čakamo, povedati, kako živimo. Po odhodu nadučitelja g. Starmana oskrbuje pri božji službi orglanje in petje g. Ant. Križaj, za kar smo mu vsi hvaležni. Pevski zbor je jako dobro izvežban. — Pred kratkim smo pokopali 76 letnega Matija Keniča, očeta našega cerkvenika. Mož je bil krščanska in dobra duša. — V gospodarskem oziru se ne moremo kaj posebno pohvaliti. Lanska suša nas je močno potlačila. Zaslužka je malo. Vse upanje stavimo v letino, ki na polju do zdaj še precej lepo kaže, sena pa bo veliko manj kot lani.

Drskovče na Pivki. — V nedeljo dne 30. junija se je pri nas pripetila nesreča, katere žrtev je postal 8-letni Stane Rolih iz Drskovč št. 25. Okoli treh popoldne je šel Stane v družbi dveh dečkov nabirat jagode. Naleteli so na velikega gada, ki jih je letos prav veliko. Deček ga ni opazil, stopil je tik njega in gad ga je pičil v nogo. Ker so bili vsi dečki enake starosti, ni bilo takojšnje pomoči. Strup je hitro deloval in preden je prišel deček domov, je bil že ves zastrupljen. Doma je padel v nezavest in zdravniška pomoč je bila zastoj. Ob desetih je izdihnil svojo nedolžno dušo. Žalujemo čim staršem iskreno sožalje! Vsem drugim staršem in otrokom naj pa bo ta dogodek v resen opomin!

Knežak. — Letina dobro kaže; a sena bo prav malo. Huda bo, če ne bo več otave. — Davki so v naši občini visoki. Bivši občinski načelnik jih je smatral za potrebne. Uvidevni g. prefekt iz Reke ga je sedaj odpoklical. Vemo, da pošlje boljšega gospodarja. — Od tatvin se močje veliko pogovarjajo, pa nič ni bilo o njih še v »Novem listu«. G. Troštu su ukradli za 1200 lir tobaka, g. trgovcu Kudrcu na Baču za 6000 lir robe, gč. učiteljici na Juršičah 800 lir denarja. Poslali so nam oddelek orožnikov in sedaj je mir.

Šmihel pri Hrenovicah. — Vreme ni prav ugodno za seno. Za drugo pa še precej dobro gre. Letina, upamo, ne bo slaba. Sena bo po malem, zlasti še, ker kopljejo jarke za postojnski vodovod čez travnike in njive. Tudi vozniki se malo brigajo, kod vozijo. Zato bi bilo prav, če bi z delom piheteli in jarke kaj kmalu zasuli.

Iz Reške doline.

Podgraje (Reška dolina). — V našem kotu imamo, hvala Bogu, preveč denarja. Zato ga vsako nedeljo nese-mo enemu birtu za offer — na ples. — Košnjo smo začeli, sena bo bolj malo in še sušiti ga ne moremo.

Trnovo. — V Bistrici se je zgodila taka nesreča kot je ne pomnijo najstarejši ljudje. Pri kopanju temelja za banko se je podsula zemlja in zakopala pod seboj 5 fantov. Dva sta bila kljub hitri pomoči na mestu mrtva, trije se zdravijo v Reki v bolnici in je upanje, da okrevaajo. Oba do smrti ponesrečena sta domačina, doma iz Velike Bukovice. Rodbinam naše sožalje. — Po fari se govori, da nas bo moral zapustiti naš ljubljani g. dekan, ki mora sam delovati v fari,

kjer so bili vedno po trije gospodje; ne vemo, če je to res, zdi se nam neverjetno in nemogoče. Kakšni pa bomo, če bomo brez dušnih pastirjev. Že tako smo za sv. Petra, našega patrona praznik, naredili dva odra za ples, česar pri nas še nikdar ni bilo. Seve, dež in drugo je mladini zabavo pokvarilo. Kakšni smo že... kaj pa še bo... — Pri Zemljaku je otvorjeno novo kopališče. Pridite! Prav poceni. Samo pazite, da ne utonete! Ženskega spola pa ni treba, že itak smo ga sili v kopalnih oblekah po cestah. V naš samostan pa le kaj gojenk pošljite; se marsikaj pametnega nauče. — Smrt tudi ne da miru. Ugrabila nam je mlado gospo Josipino Urbančičevo iz odlične »Mesarjeve« družine. Naj v Bogu počiva!

Ilirska Bistrica. — Organizacija vojnih invalidov nas naproša, naj opozorimo vse vojne invalide bistriškega okraja, da se v lastnem interesu vdeleže polnoštevilno sestanka, ki se bo vršil v nedeljo 14. t. m. ob 9. uri zjutraj v Bistrici.

S Krasa.

Ponikve. — Na Sv. Petra dan so tatovi okradli družino Vekoslava Orla, ko se je vsa družina nahajala na sejmu v Tomaju. O tatovih ni sledu.

V našo vas prihajajo često obiskovalci iz sosednjih vasi. V gostilni se ga često pošteno nasrkajo, potem pa rogovilijo po vasi in kličejo »auf biks«. Fantje, bodite bolj pametni!

Avber. — Pred kratkim se je na Hajdini pri Ptuju na Štajerskem poročil naš rojak Domine Orel, po domače Cilen, s Terezijo Toplakovo.

Tomajska županija. — Minuli teden je vzel slovo iz tomajske podeštarije rač. Cezar Caso, večmesečni komisar naše občine. Po prejšnjih dveh podeštatih je komisar Caso imel pregledati in urediti občinske račune. Komisar je odlično izvršil nalogo, zapustivši v blagajni 30 tisoč lir. Rač. Caso je bil pravičen in pošten upravitelj naše občine.

Kazlje. — 30. junija smo imeli lepo slovesnost. Barkovljani so držali besedo in oskrbeli svojemu bivšemu dušnemu pastirju mons. Kjudru lep nagrobni spomenik. Že v petek ga je mojster Orel s pomočjo domačinov postavil. V nedeljo ob desetih pa je župnik iz Barkovelj daroval zadušnico. Barkovljanski pevci so se imenitno izkazali. Po maši je bilo slovesno odkritje spomenika. Po slovesnosti so lepo okrašeni grob in spomenik slikali. — Mi Kazeljci smo Barkovljanom in še posebej njih č. g. župniku in pevcem za vse močno hvaležni.

Štorje pri Sežani. — Praznik sv. Ivana so nekdanji naši predniki praznovali z vso slovesnostjo in pobožnostjo, letos pa so nekateri napravili izjemo ter skrunili ta domači praznik z brezpotrebnim delom; cerkev je bila skoro prazna! — Pred kratkim se je govorilo, da bodo napravili v Štorjah prepotrebni vodovod, za katerega bi skopali kanale domači na roboti.

Sedaj pa je ta misel za enkrat zaspala. Prav bi bilo, da bi se kdo za to brigal na pristojnem mestu! — Prebivalstvo naše vasi se je v zadnjih letih znatno skrčilo. Vse beži proč, kakor da bi gorelo pod nogami. Sinovi, ki jim očetje nočejo dati »čez«, beže v Jugoslavijo; dekleta pa, ki jim nič kaj ne diši srp ali motika, pa v Ameriko ali pa v bližnja mesta služiti.

Iz Brd.

Števerjan. — Na Petrovo so Števerjanci, pritrkovavci kot so, prav lepo vabili na hrib. Zvonove imajo lepo doneče, postavljajo dva nova stranska oltarja in za sv. Mohorja bodo menda prvič na nove orgle zaigrali. Tudi mešani zbor je dober; pohvaliti je treba soprane. — Na trgu stoje prav lepo one štiri častitljive lipe; pa pričajo, da ljudje malo skrbje za nje, ker so polne žeblicev. Tudi one groblje in podrtije bi lahko spravili h kraju.

Iz Istre.

Z Brkinov. (Kupčija s črešnjami.) — Ze leta in leta ni bila kupčija s črešnjami v Brkinih tako živahna kakor letos. Obilen in zdrav sad je privabil v deželo mnogo kupcev; razvila se je živahna konkurenca, ki je dvignila cene nenavadno visoko. O poteku kupčije smo prejeli tole poročilo: Ko ni prihajalo na goriški trg več dovolj blaga, so se dunajski trgovci na nasvet svojih zaupnikov obrnili na Barko, Podgrad, Vareje, Vatovlje in Misliče ter vpeljali prav živo kupčijo. Cena se je sukala okoli 100. Dunajčanom je sicer konkuriral tu pa tam kakšen prekupčevalec, ki je vozil črešnje s svojo konjsko mrho, a prava konkurenca se je v veliko zadovoljstvo kmetov razvila šele po prihodu goriških žveplarjev. Žalibog, da je domačini niso znali prav izrabiti. Črešnje so šle spočetka po 125 in po dogovoru so jih Dunajčani in žveplarji delili na pol. Kasneje pa so stopili žveplarji v odprto konkurenco proti Dunajčanom in cena je poskočila na 140. Nekega dne pa se je zgodilo, da niso mogli Dunajčani niti po tej ceni dobiti blaga v Misličah. Goriški žveplarji so si namreč zagotovili vse črešnje po 140 s tem, da so pri treh ali štirih domačih veljaki položili kavcijo in ti so jim obljubili vse blago. Ko so dunajski trgovci za to zvedeli, so dvignili ceno na 160.—, samo da bi dobili za poln vagon blaga. A vse to ni nič pomagalo. Misličani so le vsi nosili črešnje po 140.— žveplarjem, češ, da so se njihovi veljaki tako zavezali: nekateri bolj pametni bi bili radi dali črešnje Dunajčanom po 160, a so jim mešetarji pričeli groziti z oblastvi, kakor da bi take obveze treh kmetov morale veljati za celo vas in da bi konkurenca ne bila svobodna! Dunajčane je tako postopanje vžalilo in so odšli že v torek 25., ko je bila kupčija v polnem razmahu. Vprašanje je, ali kaže na ta način odvržati tuje kupce, ki so že toliko denarja pustili v deželi? **Opazovalec.**

Škofije (Miljska okolica.) — Odkar nam je dež polja namočil, upamo na dobro letino. Mlade oljke znova poganjajo. Stare pa in zmrzle poganjajo le spodaj pri čoku. Nekatere tudi nič; te bo treba prihodnjo spomlad odsekati in pustiti le par poganjkov. — Nismo še poročali o strašni nesreči, ki se je zgodila 22. junija. Neki šofer od Dutovelj nekje doma je vozil s tovrnim avtomobilom cement iz Miljk Orehu za letališče. Ko je že skoraj bil na mestu, se je nekaj pri priklopnem vozu pokvarilo. Šofer stopi med avto in priklopni voz, a v tem hipu se je avto premaknil in nesrečneža je zmečkalo med obema vozovoma. Prepeljali so ga v mrtvašnico v Plavije in tretji dan domov.

Movraž pri Buzetu. — V naši vasi se malo čita, še manj pa o nas piše. Zato ne vem, kje bi pričel. Na Petrovo pri nas plešejo. Letos so bili fantje za en korak nazaj, ker so ples priredili moške. — Naša vas je brez duhovnika; tudi cest nimamo dobrih. Letos upamo na dobro letino. Saj smo je potrebni, sicer nas bo še več moralo v Trst za zaslužkom.

Dolina. — Kakor po vsej okolici, tako je tudi pri nas suša naredila delkov je bilo na polovico. Zadnje devojle zla, zlasti pri senu. Zgodnjih priževje nam daje malo upanja na boljše. Zadnje čase se klatijo krog nas neki namišljeni milijonarji. Hodili so krog kmetov, ki so bili v stiskah, ter jim ponujali denar in celo živež. Nato so se na premoženje vknjižili. Ker so bili vknjiženi, so jim banke dale posojilo in tako so prišli na račun kmetov do denarja. Par takih tičkov so že zaprli.

Ljudski sodniki.

Na drugem mestu prinašamo izvleček iz novega zakona o ljudskih sodnikih (giudici conciliatori). V naslednjem navajamo nekatere ljudske sodnike, ki so bili imenovani v naših krajih: **Ajdovščina:** notar Culot, namestnik inž. L. Velicogna; **Labinj:** inž. G. Paliaga, namestnik I. Palisca; **Nabrežina-Devin:** A. Foggia, namestnik P. Zaharija; **Bukovje:** J. Srebotnjak, nam. J. Slejko; **Komen:** did. ravnatelj F. Kenda, nam. učitelj S. Curatola-Soprano; **Lokec:** Anton Muha, nam. Avg. Praprotnik; **Kočana:** Fr. Kaluža, nam. M. Sever; **Doberdob:** A. Gergolet, nam. J. Jarc; **Dolenje v Brdih:** Fr. Sirk, nam. L. Fabrizio; **Jelšane:** dr. A. Surina, nam. J. Valenčič; **Idrija:** ravnatelj A. Bergnach, nam. Fr. Štekar; **Naborjet-Ovčja vas:** A. Revelant, nam. T. Kovač; **Marezige:** učitelj H. Chiades, nam. R. Mihelič; **Šmarje pri Kopru:** I. Stadina, nam. Fr. Krevatin; **Bovec:** Fr. Kravanja, nam. A. Logar; **Postojna:** notar V. Miglioretti, nam. Fr. Kutin; **Rihemberk:** postajenačelnik P. Lodolo, nam. učitelj V. Pappalepore; **Veliki Repen:** trgovec A. Furlan, nam. A. Guštin; **Ankovo:** T. Konjedic iz Deskel, nam. A. Tinta; **Dolina:** poštni uradnik N. Marangoni, nam. P. Zubin; **Štjak:** A. Žvočelj, nam. I. Funa; **Sv. Mihael pri Postojni:** trgovec I. Biščak, nam. Fr. Smrdel; **Št. Vid pri Vipavi:** učitelj V. Valenti, nam. N. Tuvolacci; **Sežana:** A. Gerbec, nam. A. Mascio; **Soča:** I. Bradaška, nam. Miroslav Logar; **Trbiž:** špediter I. Artioli, nam. J. Ehrlich; **Tomaj:** A. Kosovel, nam. A. Macarol; **Slavina:** Fr. Dekleva, nam. E. Dolenc.

Iz slovstevne preteklosti.

L. 1836. so bile v Vidmu tiskane drobne bukvice o Čudodelni svetinji: Zhudna medeiza (medajca) presvete Divize Marije, ali Bukvize, v katerih se na kratkém na snanje da, kako je letà Medeiza naprejš peršla, kaj se ima od nje deržati... Sloschil A. U. V Vidmi is zherkama Dominika Biasutti. Naprodaj per Shtefanu Bittesneck v Gorici. 1836. (Čudna svetinja presvete Device Marije ali bukvice, v katerih se na kratko v znanje da, kako je ta svetinja naprejš prišla, kaj naj se o njej verje. Zložil A. U. V Vidmu s črkami Dominika Biasuttija. Na prodaj pri Štefanu Bitežniku v Gorici. 1836.)

V tržaški okolici je bila po starem navada peti na oljčno nedeljo pasijon v jeziku ljudstva. L. 1805. je izšla v Trstu majhna brošurica: Passion to je popisovanje terpljenja Jezusa Kristusa gospoda nashiga, koker je taistega Sveti Mateush evangelist popisau. Katiri se poje na Zvetno Nedello. V Terstu 1805. V Cessarski Kraleviski Prefrajani Stiskarnici Posglavarski. (Pasijon, to je popisovanje trpljenja Jezusa Kristusa, Gospoda našega, kakor ga je sv. Matevž evangelist popisal; kateri se poje na cvetno nedeljo. V Trstu 1805. v c. kr. glavarstveni tiskarni.)

V 18. stoletju so bile večkrat tiskane »Romarske bukvice«, ki sta jih na ljudsko željo prvič izdala ložanska kapelana Fran Klempše in gospod Kodelja. Pesmi je zložil organist v Ložu Filip Jakob Repež. Prvikrat so izšle te romarske bukvice (namenjene predvsem romarjem na Krišno goro pri Ložu) v Ljubljani 1757. Drugič so bile tiskane »U' Vuidmu (Udišne) po brattih Gallicichih 1775.« — »Romarsku Drugu Blagu« podobne vsebine je izšlo okoli 1774. v Ljubljani, tudi Repežovo delo, katero je bilo ponatisnjeno »U' Vuidmu. Po Brattih Murero 1775.«

Kmalu bo sto let, ko je izšla »Skrina nebeških saklad sa spokorne duše odperte v hvalo boshjiga vřsmiljenja, k zhafti svelizhanu, k tolashbi vojkojzke in k pomozhi terpijzke zerkva. V Vidmu 1837.« (Skrinja nebeških zakladov za spokorne duše odprta v hvalo božjega usmiljenja, v čast zveličane, v tolažbo vojujoče in v pomoč trpeče cerkve. V Vidmu 1837.)

Slavni goriški rojak Valentin Stanič se je tudi posluževal videmskih tiskarjev. L. 1826. je izdal knjižico o svetoletnih odpustkih, katera obsega 148 strani; dodanih je 41 cerkvenih in drugih pesmi. Bukvice so bile »v' Vidmu natišnjene per bratih Mattiuzzi.«

L. 1843. je bila v Vidmu pri Dominiku Biasuttiju tiskana brošurica »od boshie poti na fveti gori nad Solkanom blisu Gorice od issidanja, posnejfšiga podrenja in supet ponovlenja zerkve. Is lafskiga preftavlena«. (O božji poti na Sveti gori nad Solkanom blizu Gorice, o zidanju, poznejšem podretju in zopetnem prenovljenju cerkve. Iz laškega prestavljen.)

Miklošič in Albanci.

Evropsko znani slovenski učenjak jezikoslovja Fran Miklošič se je bavil tudi z albanškim jezikom. L. 1870. je izdal na Dunaju nemško knjigo »Albanische Forschungen« v treh delih. V uvodu opisuje domovino Albancev, zgodovinske vire o albanškem jeziku, albanške glasove in poskuse, kako te glasove izražati

pismeno. V knjigi raziskuje slovanske in romanske prvine v albanškem jeziku in podobno. — Miklošič je tudi po francosko napisal v neki jezikoslovni reviji krajši članek o albanščini ter ga dal ponatisniti 1871. (Le préfixe roman Dis en Albanais).

Čiribiri.

V Istri je par vasi, kjer doma govorijo svojo posebno govorico »čiribirsko«. To narečje je močno prepojeno s hrvaščino, vendar kaže latinske ali romunske prvine. »Pas dormi« po-

meni pojdi spat; »mušato fetice« lepa deklica, »drakul« hudič. Čiribirščina se govori še v Sušnjevi in na Brdu južno od Učke ter v Žejanah poleg Mun na severno stran. Nekoč je bilo morda še več vasi čiribirskih, pa so se že docela pohrvalile ali poslovenile. Veliki jezikoslovec Miklošič je tudi čiribirščino raziskoval in o njej pisal v delu »Istro und Macedonische Sprachdenkmäler«, izdanem leta 1881. Čiribiri bi torej bili iz Macedonije doseljeni Vlasi ali Rumuni. Tudi o njih preseljevanju je pisal Miklošič.

Kaj se sliši po svetu.

Težave ameriških tihotapcev.

Znano je, da je v Združenih državah Severne Amerike strogo prepovedano vsako točenje in uživanje alkoholnih pijač. Sitno je pa to, da so Amerikanci radi žejni. Voda je zanič; kako priti do vina? To vprašanje precej uspešno rešujejo številni tihotapci, ki vporabljajo vsa sredstva, samo da morejo preskrbeti žejnim vinskim bratcem malo krepčila. Proti tihotapcem pa nastopa velika armada stražnikov, ki zelo brezobzirno postopajo. Nekdaj so stražniki zaplenili tihotapsko ladjo, polno alkohola. V kapitanovi sobi so našli zemljevid, na katerem so bila čudna znamenja, kakršnih ni bilo na nobenem drugem zemljevidu. Šli so preiskat morje na tista mesta; povsod so našli velike zaloge vina in žganja, ki so ga tihotapci pogreznili v morje na dogovorjenem mestu, da so ga potem njihovi pomagači s kopnega prišli iskati. Stražniki so zaloge izpraznili. Naslednjo noč so zopet prišli pogledat in glej, zaloge so bile zopet polne. Tihotapci so mislili, da so jih izpraznili njihovi zavezniki. To se je ponavljalo skoro cel mesec. Šele potem so tihotapci spoznali svojo zmoto.

Plesalne muhe.

Navadno se le stežka kaj čuje o zakulisnih borbah po gledališčih. Tako n. pr. so šele zadnje čase izbrskali, kako je Friderik Veliki najel slovito beneško plesalko Barbaro Campanini za svojo berlinsko opero. Lepa Barbarina je že podpisala pogodbo, da pojde v Nemčijo plesat. Nakrat se pa lepi spaček zaljubi v angleškega lorda Stuarta Mackenja. Prišel je čas, ko bi že imela plesati v operi »Pod lipami« (Unter den Linden), pa je ni od nikoder. Pišejo ekspresna pisma, nič; pride poseben kraljev sel. nič. Navsezadnje ukaže pruski kralj zapreti beneškega poslanika kot talca. To je pomagalo. Barbarina se je pripeljala v Berlin, toda ne brez svojega angleškega priveska.

Tički.

Ameriški carinski policiji se je letos jelo čudno dozdevati, da vse nosi pristne švicarske ure. Čudno zato, ker je vendar carina na švicarske ure okoli 38 lir, na kanadske pa le kaki 2 liri. Nazadnje so le ugotovili, da so ure iz Švice najprej pošiljali v Kanado, od tam so jih pa v avtomobilskih gumah tihotapili v Zedinjene države.

Dobro jim gre.

Iz zadnjih narodnogospodarskih seznamov razberemo, da gre povprečnemu človeku v Ameriki od leta do leta boljše. Vsako leto si privoščijo 40 milijonov državljanov en mesec počitnic. Za potovanja v inozemstvo porabijo letno okoli 19 milijard lir.

Največje mesto.

Njujorški stavbeniki so naredili načrt, da bi vse vasi in mesta 80 kilometrov na okoli priključili Njujorku. Ko se bo to zgodilo, bo Njujork štel 20 milijonov prebivalcev.

Otroška univerza.

Sovjetska vlada bo otvorila dve otroški univerzi. Ena bo v Moskvi, ena pa v Leningradu. Vpisali se bodo lahko otroci od 11. do 16. let. Namen teh otroških visokih šol je »utešiti otrokom žejo po znanosti ter jim odpreti pogled v življenje.« — Čudni poskusi.

Strokovnjaki za pokuševanje.

Veliki vinotržci imajo v svojih kletah posebne nastavitve, ki odločajo pri nakupovanju in pripravljanju raznih vin in drugih opojnih pijač. Ti strokovnjaki, ki morajo pač imeti svojevrstno razvite jezične in ostale ustne žleze, določajo s svojim okusom pijače, s katerimi se potem krepčajo tisoči pivcev. Zato so dobro plačani. »Zveza vinogradnikov in vinskih trgovcev« v Milanu išče sedaj kar skupino takih poskuševalcev z dobrim okusom. Kdor ima korajžjo in se šteje med nezmotljive poznavalce božje kapljice, se mu nudi ugodna prilika.

Meteor iščejo.

Vsa severnosibirska obala kaže prav čudno lice. Zemlja je par metrov na globoko popolnoma zmrznjena. Tod rastejo samo mahovi in nizke grmičevje. Sredi te zamrznle narave, ki jo zovejo tajga, pa naenkrat naletiš na ožgana debla, ko da bi tod razsajal strahovit gozdni požar. Kaj je bilo? Pred leti se je utrnila neka zvezda in meteor ali utrinek se je ves žareč zaletel v tajgo in jo osmodil. Letos je šla iz Moskve ekspedicija znastvenikov, da bi našla kraj, kjer se je jedro meteorja zarilo v zemljo.

Dvojkarji.

Dober tucat študentov na torunjski gimnaziji (Torunj je mesto v poljski vojvodini pomorjanski) je pri izpiti padlo. Ker so se bali doma očetove leskovke, so jo kar potegnili v svet neznano kam.

Šesto žrebanje beneških obveznic.

Dne 14. maja 1929. se je vršilo žrebanje beneških obveznic prve serije. Nagrade in izžrebane obveznice izplačuje banka d' Italia.

En milijon je zadela obveznica št. 1,780.762 prve serije.

Nagrado 100.000 lir je zadela obveznica št. 634831.

5. nagrad po 10.000 lir

166480	230622	276461	715237	725438
--------	--------	--------	--------	--------

10 nagrad po 5000 lir

163346	272883	491497	832655	1190017
1198017	1397878	1601056	1762739	1930820

100 nagrad po 1000 lir

10714	169018	357165	518736	758794	959632	1114628	1360722	1606382	1681862
67382	181236	362807	558599	800345	971431	1126264	1367156	1612459	1736275
68497	194803	366769	565309	827277	982852	1131617	1367350	1614884	1773099
70403	198261	369858	608701	838562	999852	1168261	1372897	1624586	1779731
100769	240113	384726	629913	852267	1009504	1232369	1380497	1638125	1815571
103021	264323	426190	647701	868226	1013515	1255543	1394409	1646814	1815813
106318	289493	468794	687839	869030	1015253	1262911	1396025	1647188	1831517
123574	299068	475434	708688	875192	1034918	1274837	1465382	1647400	1856760
158204	329122	477501	723098	880148	1055922	1339338	1525667	1652209	1958095
161415	353062	499806	736444	957038	1082881	1340491	1536923	1673000	1960340

61.000 obveznic bo s 1. julijem izplačanih v polni vrednosti.

od	do	od	do	od	do	od	do	od	do
2801	2900	137901	138000	281201	181300	430601	430700	591501	591600
7101	7200	140901	141000	282601	282700	432801	432900	601501	601600
11201	11300	145901	146000	284001	284100	435701	435800	603801	603900
16801	16900	148401	148500	284401	284500	436601	436700	605401	605500
21301	21400	150201	150300	286201	286300	440901	441000	606301	606400
22201	22300	150801	150900	309501	309600	442601	442700	607701	607800
26801	26900	155401	155500	310501	310600	442801	442900	609001	609100
29701	29800	159101	159200	311301	311400	447001	447100	620301	620400
30101	30200	162101	162200	311501	311600	448501	448600	621001	621100
30701	30800	163601	163700	312501	312600	450601	450700	621301	621400
32501	32600	168801	168900	315001	315100	451701	451800	621601	621700
36801	36900	170401	170500	315101	315200	452101	452200	624201	624300
37201	37300	170901	171000	317601	317700	457601	457700	628301	628400
38101	38200	175501	175600	320001	320100	460101	460200	642201	642300
43301	43400	176001	176100	325901	326000	466501	466600	643001	643100
43401	43500	180601	180700	329101	329200	470801	470900	644201	644300
44501	44600	188001	188100	329901	330000	472201	472300	644701	644800
45901	46000	190601	190700	336501	336600	472801	472900	646501	646600
46401	46500	205201	205300	339101	339200	474601	474700	648101	648200
48601	48700	208001	208100	341701	341800	485401	485500	649601	649700
49001	49100	211301	211400	342801	342900	486801	486900	650001	650100
54101	54200	220601	220700	344601	344700	496401	496500	651201	651300
56101	56200	221001	221100	354001	354100	500201	500300	657401	657500
58801	58900	224101	224200	354701	354800	501001	501100	658901	659000
59201	59300	228801	228900	357701	357800	501701	501800	663501	663600
65001	65100	231801	231900	357801	357900	503201	503300	664701	664800
65601	65700	232201	232300	359901	360000	507401	507500	666201	666300
74001	74100	235801	235900	366301	366400	507501	507600	667901	668000
75601	75700	237201	237300	369401	369500	508701	508800	668401	668500
79901	80000	239701	239800	372901	373000	509301	509400	671401	671500
82901	83000	241101	241200	378701	378800	517901	518000	672001	672100
84201	84300	241201	241300	380501	380600	520501	520600	672101	672200
96901	97000	242501	242600	386701	386800	527601	527700	672901	673000
98601	98700	242701	242800	393001	393100	529501	529600	673101	673200
99301	99400	244801	244900	400101	400200	529801	529900	673201	673300
102001	102100	251201	251300	401301	401400	539001	539100	673601	673700
102101	102200	254101	254200	402401	402500	561701	561800	681401	681500
102201	102300	266501	266600	407701	407800	562501	562600	685201	685300
107501	107600	267801	267900	408001	408100	566401	566500	689201	689300
108301	108400	273101	273200	409101	409200	568601	568700	697901	698000
119501	119600	274201	274300	418301	418400	571301	571400	698901	699000
121101	121200	274901	275000	419401	419500	571601	571700	700801	700900
122601	122700	277701	277800	420901	421000	571801	571900	705601	705700
129901	130000	279601	279700	428601	428700	580701	580800	714801	714900
134201	134300	280301	280400	429901	430000	591401	591500	715901	716000

od	do	od	do	od	do	od	do	od	do
718201	718300	964401	964500	1208901	1209000	1505201	1505300	1783301	1783400
723101	723200	965601	965700	1213501	1213600	1512501	1512600	1784001	1784100
725701	725800	972701	972800	1213901	1214000	1519901	1520000	1788801	1788900
726301	726400	986401	986500	1219701	1219800	1522701	1522800	1791301	1791400
729701	729800	989301	989400	1224001	1224100	1523501	1523600	1796801	1796900
740501	740600	989701	989800	1224801	1224900	1530701	1530800	1799501	1799600
750601	750700	995401	995500	1228101	1228200	1532501	1532600	1799801	1799900
754601	754700	995601	995700	1230801	1230900	1536201	1536300	1802901	1803000
759701	759800	997901	998000	1233401	1233500	1542601	1542700	1803901	1804000
762801	762900	999801	999900	1246201	1246300	1543401	1543500	1808401	1808500
765101	765200	1000901	1001000	1252201	1252300	1544901	1545000	1812901	1813000
765601	765700	1004401	1004500	1254001	1254100	1548901	1549000	1817701	1817800
766601	766700	1004901	1005000	1259901	1260000	1551701	1551800	1823001	1823100
776801	776900	1009601	1009700	1260201	1260300	1557601	1557700	1835301	1835400
779201	779300	1011601	1011700	1262801	1262900	1558701	1558800	1836001	1836100
779401	779500	1014301	1014400	1268001	1268100	1559101	1559200	1836501	1836600
784301	784400	1015001	1015100	1269701	1269800	1560701	1560800	1837001	1837100
785901	786000	1016501	1016600	1284301	1284400	1563301	1563400	1840001	1840100
787001	787100	1022801	1022900	1285201	1285300	1565301	1565400	1840401	1840500
787301	787400	1023501	1023600	1297501	1297600	1568301	1568400	1841601	1841700
790801	790900	1024801	1024900	1299401	1299500	1585001	1585100	1841701	1841800
793601	793700	1028201	1028300	1301701	1301800	1587601	1587700	1845301	1845400
796301	796400	1039701	1039800	1304501	1304600	1595901	1596000	1846401	1846500
805601	805700	1042601	1042700	1327901	1328000	1597601	1597700	1848801	1848900
812901	813000	1044901	1045000	1331801	1331900	1601901	1602000	1849701	1849800
815101	815200	1049101	1049200	1333901	1334000	1607301	1607400	1851101	1851200
815601	815700	1053901	1054000	1334101	1334200	1613001	1613100	1852001	1852100
816901	817000	1057501	1057600	1339401	1339500	1618001	1618100	1854701	1854800
817801	817900	1061701	1061800	1343701	1343800	1626301	1626400	1855901	1856000
818101	818200	1063801	1063900	1348901	1349000	1627501	1627600	1857201	1857300
820701	820800	1065901	1066000	1350101	1350200	1629401	1629500	1859601	1859700
822001	822100	1073601	1073700	1350301	1350400	1631701	1631800	1860701	1860800
826601	826700	1079601	1079700	1351801	1351900	1635301	1635400	1861401	1861500
827801	827900	1079701	1079800	1354101	1354200	1638601	1638700	1871501	1871600
834401	834500	1081301	1081400	1354201	1354300	1640601	1640700	1876401	1876500
839401	839500	1081901	1082000	1363401	1363500	1644301	1644400	1878401	1878500
848401	848500	1083901	1084000	1365701	1365800	1654101	1654200	1882201	1882300
856901	857000	1090901	1091000	1367901	1368000	1656701	1656800	1887001	1887100
860401	860500	1095701	1095800	1370401	1370500	1659401	1659500	1895301	1895400
860501	860600	1096001	1096100	1371501	1371600	1663301	1663400	1901501	1901600
862801	862900	1096101	1096200	1372501	1372600	1664601	1664700	1901701	1901800
868901	869000	1103901	1104000	1375301	1375400	1666001	1666100	1906501	1906600
869201	869300	1105101	1105200	1375601	1375700	1667801	1667900	1906601	1906700
870801	870900	1106501	1106600	1375801	1375900	1668101	1668200	1907301	1907400
871401	871500	1114201	1114300	1378801	1378900	1676001	1676100	1909301	1909400
872801	872900	1116801	1116900	1380401	1380500	1679801	1679900	1914001	1914100
876401	876500	1116901	1117000	1381001	1381100	1682201	1682300	1914901	1915000
880201	880300	1119101	1119200	1381801	1381900	1686501	1686600	1918401	1918500
884401	884500	1119401	1119500	1384601	1384700	1687001	1687100	1920401	1920500
894401	894500	1120501	1120600	1384901	1385000	1689101	1689200	1925201	1925300
897001	897100	1122901	1123000	1385801	1385900	1689401	1689500	1928101	1928200
900601	900700	1126301	1126400	1385901	1386000	1696901	1697000	1933301	1933400
901601	901700	1136801	1136900	1391501	1391600	1705601	1705700	1934401	1934500
902301	902400	1138801	1138900	1396101	1396200	1708801	1708900	1942501	1942600
903801	903900	1139801	1139900	1398401	1398500	1711401	1711500	1946001	1946100
911501	911600	1141201	1141300	1398801	1398900	1713801	1713900	1955301	1955400
912801	912900	1143401	1143500	1401501	1401600	1714601	1714700	1960301	1960400
913001	913100	1143801	1143900	1402901	1403000	1716901	1717000	1960601	1960700
913101	913200	1149801	1149900	1411401	1411500	1719401	1719500	1964401	1964500
913801	913900	1152101	1152200	1417801	1417900	1727701	1727800	1965301	1965400
919301	919400	1153701	1153800	1423301	1423400	1729501	1729600	1968101	1968200
922401	922500	1156401	1156500	1423801	1423900	1731701	1731800	1977001	1977100
923801	923900	1162801	1162900	1430801	1430900	1734101	1734200	1977101	1977200
924101	924200	1163901	1164000	1436401	1436500	1739001	1739100	1981201	1981300
929001	929100	1171401	1171500	1437601	1437700	1740201	1740300	1983601	1983700
931201	931300	1171501	1171600	1438701	1438800	1745501	1745600	1983801	1983900
932701	932800	1179701	1179800	1445601	1445700	1749201	1749300	1983901	1984000
936401	936500	1180001	1180100	1454801	1454900	1749901	1750000	1985501	1985600
937801	937900	1182101	1182200	1455201	1455300	1753001	1753100	1991001	1991100
942801	942900	1182601	1182700	1462701	1462800	1760201	1760300	1992701	1992800
947901	948000	1185001	1185100	1466301	1466400	1761601	1761700	1994501	1994600
949501	949600	1187910	1188000	1471401	1471500	1773001	1773100	1996201	1996300
953001	953100	1192201	1192300	1475001	1475100	1774801	1774900	1998801	1998900
958401	958500	1193401	1193500	1475101	1475200	1777701	1777800		
958501	958600	1195101	1195200	1475501	1475600	1780501	1780600		
959101	959200	1198001	1198100	1493201	1493300	1782101	1782200		
961001	961100	1201501	1201600	1494301	1494400	1783001	1783100		
961901	962000	1207401	1207500	1502801	1502900	1783201	1783300		

Dve kitajski državi.

General Fengyuhsiang je izklical severno kitajsko republiko in sebe za njenega predsednika. Mož upa, da mu bodo Rusi pomagali v borbi proti južnokitajski republiko v Nankingu.

Grozna zgodba z dna morja.

Za kitajske milijonarje je ni boljše slaščice, kot so trepangi, 20 centimetrov dolgi morski črvi, ki živijo 20 do 30 metrov globoko v Rumenem morju ob vzhodni azijski obali. Potapljači jih love z največjo nevarnostjo; tod namreč kar mrgoli sip z dolgimi, kačam podobnimi lovskami.

Vidrin je bil izkušen potapljač in lovec na trepange. Saj je tudi dobil za vsakega tri rublje; to se je dalo iti zvečer kaditi opij. Ta kadilni strup pa je bil za Vidrina potreben prav ko morsko dno, kjer se je mladi Rus sprehajal po cele ure in sredi morskih pošasti mirno lovil trepange. Zgodilo se je že, da se je zakadila vanj sipa in brizgnila črno tekočino, da lažje vjame predrznega lovca v svoj železni obroč. Vidrin pa je znal; spustil je malce zraku pod potapljaški šlem in voda ga je dvignila, da se je smeje prekobilil čez morsko pošast. Parkrat je bil tako predrzen, da se je dal kar v sipinem objemu potegniti na krov ladje in tam so ribiči morali živo pošast razsekati s predrzneža. Prišel je junij; z lovom na trepange je bilo slabo. Le v nekem zalivu v veliki morski zajedi Petra Velikega nižje Vladivostoka, tam je še bil lov dober. Celo »plavi trepang«, posebnost prve vrste, je baje ondi. Toda kaj, ko je šel glas med korejskimi ribiči, da bivajo na dnu zaliva človeku podobna morska strašila. Vidrin je spil dva kozarčka vodke (žganja) z eno kroglico mamilnega opija in se je spustil na dno. To je bilo lova! Potapljač je kar računal v duhu, koliko kroglic opija si bo lahko nakupil. Glej! Ni li plavi trepang pred nogami? Vidrin se skloni, da pobere plen, ki ga bo naredil bogatega in slavnega... toda v hipu je nekdo butnil ob Vidrina, ko da ga hoče zadržati. Ribič dvigne glavo... v obraz se mu reži prav poleg grozno, človeku podobno bitje. Roke ima razprostrate, ko da vabi od groze že napol zblaznega Vidrina v objem. Nesrečnež skoči v stran in teka v smrtnem strahu po morskem dnu... Od vseh strani, izpod skal, izza gostega morskega grmičevja se premikajo človeške postave; neka ženska z izvotljenimi očmi in razpuščenimi lasmi se nasloni na nesrečneža. Z nadčloveškim naporom se je opravi in misli v zadnji smrtni grozi: Le še vrv potegnem...

Vidrina so povlekli na krov mrtvega. V krčeviti desnici je tiščal zmešanega plavega trepanga.

Neki vzhodnoazijski list je čez nekaj časa prinesel pod naslovom »Podmorsko pokopališče«: Delavci v nekem zalivu so pri pristaniških delih našli na morskem dnu na že napol razpadla človeška trupla. Te so ob zadnji korejski vstaji zmetali obtežene s svincem v morje. Par delavcev je ob tem groznem pogledu zblaznelo.

Ti bom eno povedal!

Lloyd George, bivši angleški ministrski predsednik, je nekdanj govornik na volilnem zborovanju, katerega se je vdeležilo tudi mnogo žensk, ki so mladega govornika burno prekinjale in zmerjale. Sredi govora pa je ena izmed njih celo zakričala: »Ako bi bili moj mož, bi vam v čaj primešala strupa«. — Lloyd George pa je mirno odgovoril: »Če bi bili vi moja žena, bi čaj prav rad izpil«.

4. številka „Družine“ bo v kratkem izšla!**Za umnega gospodarja.****Trg s kmečkimi pridelki:**

Črešnje so se končale za letošnje dne 6. julija, ko so prispeli zadnji dovozi iz Tarčenta v Gorico. Cena jim je bila 3.80 do 4 lire za kg.

Hruške: V Trstu kakor tudi v Gorici jih pride dnevno komaj po par kvintalov. Cene so različne. Drobne (a ne formentinke) gredo po liri, boljše po 1.30 do 1.50, najboljše po 2 liri za kg. Izvoz je zelo pičel, komaj katera košara pomešana med drugo blago.

Breskve: V Trstu jih je izrečno mnogo, v Gorici dnevno 30 do 40 kvintalov. Cena jim je v Gorici 1.60 do 3 lire za kg, v Trstu 2 do 5 lir. Iz Gorice je velik izvoz breskev v Avstrijo.

Marelje pride na goriški trg dnevno okoli 10 kvintalov, cena 1.60 do 2.40 za kg. Lepše blago gre v inozemstvo, slabše pokupijo izdelovalci marmelade.

Cimberji in slive se tudi pojavljajo, a ni še kupčije. Isto velja za smokve, katere prodajajo kmetje po 15 do 20 stotink za kos.

Krompirja prihaja vedno več na trg. V Trstu je padla cena istrskemu krompirju na 45 do 50 lir za kvintal, v Gorici je cena za kakšno stotinko višja. Izvoz ni velik, posebno ne v Nemčijo, kamor plačajo danes za kvintal krompirja okoli 20 lir carine. Nekaj izvoza gre v Avstrijo.

Zelenjava nima posebne kupčije. Fižola v stročju je mnogo, cena od 1 do 1.30. Gorica pošilja nekaj v Avstrijo, Trst v Jugoslavijo. Kumarice so po 40 do 60 stotink, enako jedilne bučice in zelje. Paradižnikov je že precej; cena se suče okoli 1 lire za kg, izvažajo jih nekoliko v Jugoslavijo in Avstrijo, deloma na Češko.

Razredčeno sadje.

Hudo je našemu sadjarju trgati s sadnega drevja cvetje in zarojene plodove, in vendar je to potrebno.

Francoski zunanji minister Briand in bivši finančni minister Caillaux (Kajó) se že od nekdanj ne moreta. L. 1925. pa sta bila ministra v isti vladi, kateri je predsedoval Painlevé. Takoj v začetku prve seje je Painlevé rekel: »Korist države zahteva, da se sprijaznita. Dajta si roko!« — Caillaux in Briand sta si stisnila roko in se objela. Nato pravi Caillaux: »Jaz vam želim vse, kar vi meni želite.« — »Že zopet začneta,« odvrne Briand.

Mnoga drevesa, posebno breskve, nastavijo navadno zelo mnogo cvetja in plodov. Če ostanejo vsi plodovi na drevescu, je drevesce obloženo, plodovi pa ostanejo drobni, ker jih šibko drevesce ne more prehraniti. Zato ravna zelo pametno, kdor spomladi razredčuje cvete in plodne zarodke. Tako se ostali plodovi dobro in enakomerno razvijejo, postanejo debelejši in lepši; za tak sad dosežemo višjo ceno na trgu, večkrat tudi trikrat višja kot pri drobnem sadu. Če je mlado sadno drevesce preobloženo s sadjem, se ne more razviti. Obilen sad v mladosti zamori drevesce, ki nekam ostari in nam ne dela nobene veselja. Umljivo je, da drevesce ne more istočasno obilo roditi in še bujno rasti.

Kdor tega ne veruje, naj pogleda k onim, ki so letoš deloma svoje breskve razredčili, deloma pa pustili na drevescih vse zarodke. Razredčene breskve so lepe in debele, nerazredčene pa drobne in kosmičeve, tako da je žalost, nositi jih na trg.

Precepiti jalove trte!

Pojdi po vinogradu in ob trtnih vrstah (plantah) ter preglej posamezne trte. Ugotovil boš, da so nekatere trte obilo obložene, druge pa jalove; le kakšen prav redek grozdnič se skriva za listjem.

Ali bi ne kazalo precepiti teh jalovih trt? Čemu naj se šopirijo med drugimi brez haska? Ali samo zato, da na dotičnem mestu nekaj raste? Take trte je treba precepiti, in sicer v oko. V oko cepiš (okuliraš) tako kot sadno drevje. Če sam ne znaš, vprašaj sosedo. Čas za okuliranje traja še do srede avgusta, potem bo prepozno. Okuliraš pa lahko samo toliko časa, dokler se ti odlučijo lubad trte; ko po ganjek oleseni, je minil čas za okuliranje. Torej požuri se!

(Nadaljevanje na str. 13.)

Zahvala.

Zavorovalnici L'Union in zastopniku g. Augustu Ravniku, Gorica, Via Barzellini štev. 2. za dobro sklenjeno in takoj izplačano odškodnino mojega pogorelega poslopja s premičninami.

August Stanič,
Avče, (postaja)

Škropite krompir!

Vsi kmetovalci vedo, da je rosa hud sovražnik našega krompirja; ne vedo pa vsi, da je krompirjeva rosa zelo podobna trtni rosi (peronospori) in da jo je treba ravnat tako preganjati. Zato moramo tudi krompir škropiti z raztopino bordoške mešanice (1 odstotne). Kako se napravi bordoška mešanica, čitajte v 11. številki Novega lista. Krompir škropimo s pol do enoodstotno mešanico.

Krompirjev cvet.

Ali je treba, da krompir cvete? To ni potrebno; za pridelek je celó slabo. Če krompir cvete in nastavi seme vrhu krompirjevice, porabi s tem mnogo redilnih snovi, ki bi drugače prišle v dobro gomoljem. Zato priporočamo, da odstranite vse krompirjeve cvete takoj v popju, pred cvetjem. Če to naredimo, bomo dobili lepše in debelejšje gomolje, torej boljši pridelek.

Ali je odstranjevanje krompirjevih cvetov težko? Prav lahko. V eni uri odstraniš z ostrimi škarjami toliko cvetov, da je čudno. Cvete vrzimo potem na gnoj. Ne smeš jih dati živini, ker so precej strupeni; (vsebujejo strup solanin).

Koruzni cvet-zastavice.

Ali je koruzni cvet tudi škodljiv? Ne! Brez koruznega cveta nimamo koruznega zrnja. Koruza cvete na dva načina, in sicer se nahajajo na zastavicah moški cvetovi, lasje iz klasa pa so ženski cvetovi. Prah iz moškega cveta mora pasti na las in šele potem se lahko napravi zrno.

Zato ne smemo odstraniti koruzi zastavic, razen če je koruza že odcvetela. Tudi ne smemo odstraniti koruzi zelenih listov in vršička pri drugem listu nad klasom, dokler niso začeli listi rumeneti. Nobeno pomanjkanje krme nas ne sme siliti k takemu

ravnanju, ker od koruze hočemo imeti predvsem zrnje in ne krmo. Če pa bomo odstranjevali zelene liste, bomo imeli nekaj več krme, zrnje se pa ne bo razvilo. Pomisliti moramo, da pride hrana za zrnje v prav mali meri iz zemlje skozi korenine in steblo. Hrana za zrnje pride večinoma iz zraku, iz katerega srkajo listi ogljikovo kislino, ki se na čudovit način spremeni v škrob in potuje potem po listih v klas.

Žveplo pokončuje plesen.

Trte žveplamo, če jih hočemo obvarovati pred plesnijo (oidium). Žveplo pa ni dobro samo za trte, temveč uniči plesen tudi v kleti in v podobnih vlažnih prostorih. Na vsakih 50 metrov prostora (4 metre široka in 3 metre visoka soba ima 48 kubičnih metrov prostora) zažgemo 1 kg žvepla. Klet moramo dobro zapreti, da ne bi uhajal žvepleni okis v druge prostore, potem žveplo zažgemo. Nastajajoči žvepleni okis uniči vse glivice in trose, ki so izvor plesni. Posebno vinske kleti bi morali večkrat, vsaj dvakrat na leto dobro zažveplati. Škodilo pa ne bo, če zažveplamo večkrat tudi kleti, kjer imamo repo, zelje in krompir, kajti ti prostori so večkrat nevzdržno za duhli.

Zeleno obrezovanje breskev.

Kdor se zanima za moderne nasade breskev, naj pride v nedeljo dne 14. julija ob osmi uri in en četrt na kolodvor Volčjadraga, kjer se zberejo vsi, ki si žele ogledati znatne in lepo urejene nasade breskev na Vogerskem. Ogled bo združen s tečajem za zeleno obrezovanje breskev. Tečaj bo vodil dr. Vallig, voditelj sadjarskega odseka pri Popotnem kmetijskem uradu v Gorici (Cattedra ambulante d' Agricoltura).

Nove postave.

Ljudski sodnik (giudice conciliatore).

Po 1. juliju 1929. bi moral tudi v vsaki občini v novih pokrajinah prirediti s svojim delovanjem spravi ali posredovalni sodnik (giudice conciliatore.) Mi bomo imenovali novega sodnika — ljudskega sodnika. Za nekatere občine so bili ljudski sodniki in njihovi namestniki že imenovani, za druge še bodo.

Kakšno nalogo ima ljudski sodnik?

Naloga ljudskega sodnika je dvojna:

1. pomiriti pravne spore med strankami, neglede na vrednost spornega predmeta;

2. soditi in razsojati spore, če vrednost spora ne presega 400 lir.

Ljudski sodnik se mora predvsem potruditi, da pomiri stranke; če ne doseže sprave med strankami, izreče o sporu razsodbo. Če pride do sporazuma, napravi ljudski sodnik zapisnik. Ko gre za spore do 400 lir, je zapisnik ljudskega sodnika pravomočen in na podlagi tega zapisnika se lahko izve-

de izvršba (eksekucija). V nasprotnem slučaju pa prizna sodnija zapisnik kot važno zasebno dokazilno listino.

Kdaj sodijo ljudski sodniki?

Ljudski sodnik sodi na zahtevo stranke. Če hočeš koga tožiti pred ljudskim sodnikom, ga moraš tožiti pred ljudskim sodnikom občine, v kateri biva tvoj nasprotnik. Če si v sporu s kako osebo, lahko pismeno ali ustmeno zaprosiš ljudskega sodnika, da reši spor na miren način. Ako želiš, da izreče ljudski sodnik razsodbo o sporu, moraš svojega nasprotnika pozvati pred ljudskega sodnika s posebnim pismom.

V katerih sporih sodi ljudski sodnik?

Ljudski sodnik sodi o sporih, ki se tičejo:

1. premičnin, če vrednost spora ne presega 400 lir;

2. v sporih zaradi najemnine in zakupne nepremičnin do 400 lir; ljudski sodnik sodi tudi o izgonu najemnika ali zakupnika, če ne presega sporna najemnina ali zakupnina 400 lir;

3. o vseh odškodninskih tožbah, ki se tičejo škode, ki je bila napravljena na zemljiščih, ogradah, nasadih in posevih, kmetijskih pridelkih, če vrednost ne presega 400 lir; ljudski sodnik pa ne sodi o sporih radi lastnine in posesti.

Tudi v teh slučajih se pa mora ljudski sodnik najprej potruditi, da doseže sporazum med strankami.

Pred ljudskim sodnikom.

Če ne more ljudski sodnik doseči sprave med strankami, določi dan razprave. Na razpravo gre lahko stranka osebno; stranko pa lahko zastopajo na razpravi bližnji sorodniki: n. pr. mož ali žena, oče, sin, hči ali brat itd.; istotako lahko zastopajo stranko pred ljudskim sodnikom odvetniki in notarji. Stranka pa mora dati svojemu zastopniku pooblastilo. Pooblastilo se lahko napiše brez koleka na pozivnico (citazione) k razpravi. Če pa napišeš pooblastilo na posebnem papirju, mora tvoj podpis overoviti notar. Razprava je javna; na razpravi lahko predlagaš priče, izvedenca in druge dokaze.

Pravica revnih.

Ljudski sodnik sme dovoliti revni stranki na njeno zahtevo brezplačno varstvo (gratuito patrocinio), če se prepriča, da bi stranka ne mogla prenesti pravnih stroškov. S tem zadobi revna stranka pravico predložiti ljudskemu sodniku listine, predloge itd.

(Nadaljevanje na str. 14.)

ZDRAVNIK**dr. LOJZE SIMONITI**

bivši asistent goriške bolnišnice

sprejema

vsak dan od 10 — 12 in od 3 — 5.

GORICA

Piazza Vittoria 22/II (Travnik)

Samo**ALL'ECONOMIA FAMILIARE TRST - Piazza Ponterosso 5**

boste radi vedno novih prihodov kupili po nizkih cenah prvovrstno in izbrano blago. Nekaterne cene:

Domače platno	L. 2.80
Slovensko platno	2.90
Mussola za obleke	od L. 1.90 naprej
Volnena mussola vseh barv	8.90
Perkali za jamčenih barv	3.50
Platno Madonna	2.90
„za rjuhe 150 cm.	4.50
Jajčna koža (pelle ovo)	2.80
Zefir za srajce	1.80
Rigadin za srajce, modni črtež	2.90
Rigadin dvojna širokost	3.90
Popelin za srajce	4.50
Svila fantazija	3.50
Saten črn, dvojna širokost	3.90
Obrisače različnih barv in visokosti	1.90

VELIKA IZBERA

ženskih, moških in otroških nogavic.

Posebnost: otroške športne in moške poletne majice itd. itd.

SAMO

prvovrstna izbira, vedno novi prihodi.

na nekolkovanem papirju; če bi bilo potrebno, dobi lahko tudi brezplačne ga zagovornika.

Razsodba ljudskega sodnika.

Razsodbe ljudskega sodnika o sporih, ki ne presegajo 150 lir, so končno veljavne, proti tem razsodbam ni dovoljen priziv. Proti razsodbam ljudskega sodnika o sporih nad 150 lir pa lahko rekuriraš tekom 10 dni, ko si prejel razsodbo. Ta rekurz moraš vložiti pri okrajnem sodniku (pretorju).

V kratkem smo pojasnili v »Novem listu« jedro važne in pametne ustanove ljudskega sodnika. Upamo, da bo prinesla našemu ljudstvu velike koristi.

POZOR VOJNI OŠKODOVANC!

Radi sestavljanja statistike o vojni škodi je finančna intendantca v Trstu do nadaljne odredbe ustavila informacije strankam glede avstrijskih rekvizicij, t. j. vojne škode, ki se pripisuje Avstriji. Dajejo pa se še informacije glede prave vojne škode, ki ne spada pod rekvizicije.

Kdor ima torej opravila z rekvizicijami, naj ne dela poti zastoj v Trst, ako ni izrecno vabljen.

Vojne pokojnine.

Starši, ki jim je padel v vojni več ko eden sin, naj vložijo pokojninsko prošnjo do 17. septembra 1929. na sledeči naslov: Direzione Generale delle Pensioni di guerra, Ufficio Terre rente, Roma. Po 17. septembru 1929. zapade rok za vlaganje pokojninskih prošenj tudi za te slučaje.

Javne vode v tržaški pokrajini.

Prvi seznam javnih vod za tržaško pokrajino je objavilo ministrstvo javnih del z odlokom od 28. sept. 1926.

Proti prvemu seznamu je bilo vloženih pet rekurzov; med drugimi je tudi dobrdobska občina ugovarjala proti vpisu dobrdobskega jezera med javne vode. Rekurz dobrdobske občine je bil zavrnjen. Odslej spada tudi dobrdobsko jezero med javne vode.

Končni seznam javnih vod za tržaško pokrajino je objavilo ministrstvo javnih del s kr. odlokom od 14. januarja 1929. v »Gazzetta Ufficiale« od 6. julija 1929. Kdor že uporablja javno vodo za eno ali drugo napravo (mlin, žago, napajališče itd.), mora vložiti tekom enega leta prošnjo na ministrstvo javnih del za priznanje pravice do uporabe javne vode. Prošnjo je treba vložiti preko državnega stavbinskega urada (Genio Civile). Kdor ne vloži omenjene prošnje do 6. julija 1930., izgubi vsako pravico do uporabe javne vode. To določuje 2. člen kr. odloka od 9. oktobra 1919. št. 2161. Če ministrstvo prošnjo odbije, je treba rekurirati tekom 60 dni. Za rekurz je pristojno sodišče za javne vode (Tribunale delle acque pubbliche) v Benetkah.

Nihče ne sme odvajati ali uporabljati javne vode za katerikoli napravo brez koncesije, ki jo izdaja ministrstvo javnih del. Kdor hoče torej v bodočnosti uporabljati javno vodo, mora zaprositi za koncesijo pri ministrstvu javnih del.

Posestnikom

avstro-ogrskih vrednostnih papirjev.

Mnogi imajo še razne avstro-ogrške vrednostne papirje, ki jih niso še žigosali, kakor je bilo predpisano.

V zadnjem času je bil rok za žigosanje nekaterih a. o. vrednostnih papirjev podaljšan na

nedoločen čas. Bati se je, da bo rok v najkrajšem času zapadel. Zato naj se posestniki papirjev požurijo in naj takoj vložijo prošnjo za žigosanje ali pa tudi za nove kupone.

Prošnjo je treba vložiti pri: »Direzione Generale del Tesoro Div. III. Roma« in za vrednostne papirje a. o. železniške privilegirane družbe pri: »Società priv. delle Ferrovie dello Stato, Compagnia Fiduciaria Nazionale, Milano, Via Dante 9«. Lahko se pa za vse vrednostne papirje vloži prošnja tudi samo na prvi naslov.

Rok je bil podaljšan za te vrednostne papirje: za avstrijsko 4% zlato rento; za 4 1/2% bone avstrijskega zaklada iz leta 1914.; za ogrsko 4 1/2% rento iz leta 1913.; za ogrsko 4% rento v štirih valutah iz leta 1910.; za 3% in 4% obveznice privilegirane a. o. družbe državnih železnic iz leta 1900. in za 4% zlato ogrsko rento.

PREKLICUJEM

kar sem dne 25. junija izrekel proti svojemu bratu Jožefu Lestanu.

Stanko Lestan, Orehovlje.

Zobni zdravnik dr. Robert Hlavaty

sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23 - II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

Zdravnik

dr. JOSIP POTRATA

sprejema

od 10. - 13. in od 15. - 16. ure

v GORICI

Via delle Monache št. 1
nad lekarno Pontoni

Širite „NOVI LIST“.

Važno sporočilo vsem z dobrim okusom!

PILSEN URQUELL 12°

Kraljica pive

Iz mestne pivovarne v Plznu (Česko). Letni proizvod:

1 milijon hektolitrov. — Prodaja v GORICI le

Restavracija JOSIPINE PODGORNIKOVE, Corso Verdi 32 (Central)

Hotel QUARNERO, Corso Vitt. Em. III.

Tvrška Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Josip Kerševani, Gorica

Piazza Cavour št. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestnih delov menovanih predmetov.

Mehanična delavnica

Gorica - Piazza Cavour št. 5

Bencin „Lampo“

Telefon št. 415. — — — Brzjavke: KERSEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

Če nimate gorilnega plina

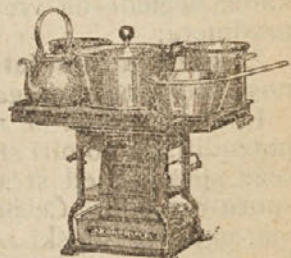
potrebujete patentirano napravo na petrolej „Kronprinz - Export“, ki na bistro-umen način spremeni petrolejev plame v plavi plinov plamen, ki je močnejši in boljši kot pri navadnem plinu.

Deluje z navadnim petrolejem brez pritiskalne črpalke (pumpe) in brez prehodne razgreteve. — Zajamčeno brez duha in dima. Prav lahko pridenete posebne pečice, kozice, vreline in druge priprave ko pri pečenju. — Kuhate doma, lahko pa tudi na polju, na letovišču, itd. itd. — Nujno potrebna naprava za likarice ker je omogočena istočasna in hitra razgretev likalnikov, ki ostanejo vedno popolnoma čisti. — Stane od 100 lir naprej, vsakournna poraba 30 do 40 stotink.

Ceniki s slikami brezplačno in poštne prosto.

ANTONIO DEROSI, izključni zastopnik,
TRST, via Belpoggio 5/II.

Iščem razprodajalce!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 103: Sem majhen trgovec. Ali smem pisati svoje trgovske knjige v slovenskem jeziku, ker ne znam italijanščine?

Odgovor: Seveda lahko pišete slovenski. Zakon pravi namreč, da se trgovske knjige lahko vodijo v poljubnem živem jeziku, torej tudi v slovenskem. Po grško in latinsko ne smete pisati.

Vprašanje št. 104: Kako vpliva dež na krmo (seno), ki se suši?

Odgovor: imate v posebnem člančku.

Vprašanje št. 105: Moje kokoši imajo uši (krjance). Kako jih odpravim?

Odgovor: Vaše kokoši imajo uši radi Vaše nemarnosti. Če hočete odpraviti uši, prečistite najprej kurnik, kjer kokoši prenočujejo. Ven mora vsa nesnaga! Potem pobelitate prostor in pazite, da pride apno tudi v različne špranje. Pozabiti ne smete palic, na katerih kokoši čespe. Pazite tudi, da se palice za kokoši ne dotikajo zidu, ker uši lezejo po zidu. Palice naj vise ali še boljše je, če se nahaja med zidom in palicami posebna priprava s petrolejem. Kokošim potem pripravite kopališče, in sicer iz drobnega peska, med katerega je primešanevega nekoliko žvepla. Edino snaga varuje kokoši pred ušmi.

Vprašanje št. 106: Rad bi vzgojil nekaj murvinih sadik. Vprašam: kdaj in kako se seme pripravi ter kdaj in kako se seje?

Odgovor: Vzemite dobro zrele murvice, kar padajo sedaj z murv, in denite jih v posodo z vodo. Murvice razpadejo, seme pa, ki je težko, pade na dno. Seme posušite na senčnem prostoru, potem ga zmešajte v jeseni z drobnim peskom in napolnite lonec; vse skupaj zakopljite v zemljo. Spomladi odkopljite lonec in vsejte seme na gredico z rahlo in dobro zemljo. Mlade rastlinice obsenčite, da jih močno solnce ne bo peklo.

Vprašanje št. 107: Kako bi zatrl uši na fencnici? Nekateri klasi nosijo 20 do 30 teh živalic. V koliko škodujejo zrnju? Kje je njihov izvor?

Odgovor: Škode napravijo te uši precej, a do danes nimamo še praktičnega sredstva za uničevanje teh škodljivcev. Tudi na Kmetijskem uradu nam niso znali ničesar svetovati.

Vprašanje št. 108: Kako naj se ravna s potaknjenci vrtnic, da zaženejo korenine?

Odgovor: Ko delamo potaknjence, moramo paziti, da pride spodnji rez neposredno pod oko. Les okoli očesa morate malo narezati z navpičnimi rezi (kakih 5 rezov). S potaknjenci razmnožujemo vrtnice le za majhne grmičke. Če hočemo imeti močne grme vrtnic, jih požlahtnimo na šipek (srbečka). Sedaj je čas za požlahtnjevanje z okulacijo, šipka pa raste povsod mnogo.

Vprašanje 109: Zelje so mi napadle bolhe. Kaj naj napravim?

Odgovor: Na to vprašanje mnogih čitateljev bomo odgovorili prihodnjič s posebnim članekom.

Obrtno nadaljevalna šola v Bovcu zaključila svoje šolsko leto 1928/29. dne 14. junija t. l. z razstavo vseh risarskih in pismenih, kakor tudi obrtnih izdelkov posameznih vajencev.

Razstava bo občinstvu odprta isti dan od 11. do 6. ure zvečer.

Darovi.

Za Sirotišče sv. Družine: Trgovska obrtna zadruga ustanovnjino 500 L. — Srčna hvala!

OSCAR CANARUTTO

zlatar - urar

Trst — via Imbriani 13 (prej via S. Giovanni)
Kupujem, prodajam in menjujem dragocenosti.
Sprejemam v popravilo vsakovrstne urarske predmete in vsa zlatarska dela.

„Al gran Risparmio“

TRST - VIA S. LAZZARO 9

S. LEVI

Vedno novi dohodi po ugodnih cenah:

Odreзки po 1/2 metra	po cent. — 75
Kotenina, bela in rujava	po L 1.90
Platno »Coreda«	po L 2.20
Domače platno	po L 2.90
Platno »Dovlas«, težko	po L 3.20
Platno za rjuhe, vioko 150 cm	po L 4.50
Platno za rjuhe, težko	po L 5.50
Platno za rjuhe »Dovlas« extra	po L 6.—

Svila za otroške obleke: bela in modra

po L 2.80

Svila platnena za ženske obleke

po L 3.—

Tarlič za žimnice, težak,

visok 120 cm

po L 4.50

Zefirji za srajce

po L 2.80

Popelin za srajce od L 3.50 naprej

Volnen muškin, v vseh barvah

po L 9.—

VELIKA IZBERA »BORGO« ZA HLAČE

IN VOLNENEGA BLAGA ZA OBLEKE.

Velika izbira perila za opreme: vest; prti, prtiči, brisače, kuhinjske cunje, posteljna pregrinjala, končena in svilena, robci, nogavice itd.

Gostilna „Alle Corriere“

v Trstu via Romagna N. 4 (tik Caffè Fabris)

Domača kuhinja. Izborno vipavsko in istrsko vino ter kraški teran. Postajališče potn. avtomobilov in shajališče ljudi z dežele.

Uljudno se priporočata

STRANCAR in PERIC

Tyornica tehtnic, uteži in mer

Giuseppe Fiorenc & C.o

TRST, via Vidali 9, tel. 84-03

z veliko izbero uteži, mer

in tehtnic oblastveno odo-

brenih iz domačih in ino-

zemskih tvornic.

Popravljamo najrazličnejše tehtnice po zelo nizkih cenah. Za dobo popravila damo tehtnice in uteži na razpolago brezplačno.

POVH ALOJZIJ

URAR in ZLATAR

Trst, Piazza Garibaldi I. nadstr.

Največja in najpriporočljivejša

o—o delavnica v Trstu o—o

Kupuje krone in zlato

: Darila za birmo :

Cene in blago brez konkurence!

„Al buon mercato“

TRST — Via Arcata 16 — TRST

Velika zaloga moških in deških oblek. — Izbira najnovejših flanelastih hlač, delavskih oblek in posameznih hlač in jopičev.

Govorimo slovenski. Cene zelo ugodne.

Gospodinje!

Predno kupite kakršno koli blago, obiščite mojo trgovino kjer dobite: Madapolan po L 1.95, platno »Famiglia« 80 cm vis. po L 2.90, domače platno 70 cm vis. po L 1.80, zephir za srajce po L 2.50, svila fantazija po L 2.95, brisače po L 1.95, satin 120 cm po L 3.90, »creston« rožast po L 2.90, pristno platno 80 cm visoko L 5.90. Velika izbira prtov, pregrinjal, maj, nogavic i. t. d. po najugodnejših cenah.

MARIJA ACCERBONI,

TRST — via Genova 21 — TRST

Darovi za birmo

izredno nizke cene,

velika izbira samo v

ZLATARNI F. BUDA

TRST - Corso Garibaldi 35

OTROCI

se igrajo večkrat na tleh in dobijo gliste, zajedavke, ki se morajo takoj uničiti, da ne nastanejo komplicacije.

ČOKOLADNI BONBON ARIBA PROTI GLISTAM odpravi vse gliste.

V zelenih zavitkih po L. 1.— Prodaja se v vseh lekarnah.

ARRIBA

ČOKOLADNI BONBON PROTI GLISTAM

Valuta — tuji denar.

Dne 10. julija si dal ali dobil za:	
1 dolar	19.07 lir
1 angl. funt	92.72 lir
100 dinarjev	33.58 lir
100 šilingov (avstr.)	268.90 lir
100 čeških kron	56.60 lir
100 nemških marķ	455.50 lir
100 švic. frankov	367.75 lir
100 franc. frankov	74.80 lir
100 belg. frankov	265.60 lir
Beneške obveznice 72.—; obveznice	
»Consolidato« 79.45.	

Loterijske številke

dne 6. julija 1929.

Bari	80	35	83	39	28
Firenca	84	87	89	53	64
Milan	6	57	19	71	3
Neapelj	32	70	14	21	33
Palermo	75	70	14	8	27
Rim	51	2	45	73	74
Turin	28	20	87	71	15
Benetke	51	17	77	14	35

Semnji v prihodnjem tednu.

Nedelja 14. julija: Gorjansko, Pečine, Materija.

Ponedeljek 15. julija: Motovun.

Torek 16. julija: Svetvinčenat, Barban v Istri, Tar.

Četrtek 18. julija: Buzet.

Sobota 20. julija: Bazovica, Vipava, Moščenice.

Nova odvetniška pisarna

v Postojni

■ hiša Kenda ■

ODVETNIK

doktor AVERINO MENOT T

Vabilo

k rednemu občnemu zboru
Ljudske posojilnice v Štjaku, dne 21. julija
ob 11. v uradnih prostorih.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika. 2. poročilo načelstva, nadzorstva in zastopnika Z. Z. 3. potrjenje letnega računa za 1928. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. sklepanje o nadaljnjem poslovanju zadruge. 6. slučajnosti.

Občni zbor bo zelo važen, zato pričakuje načelstvo, da se ga prav gotovo udeležijo vsi člani. V svrhu važnih pojasnil so vabljeni k temu občnemu zboru tudi vsi vlagatelji.

Ako bi se občni zbor radi važnih zaprek ne vršil na določeni dan, se vrši dne 28. julija ob isti uri in z istim sporedom. Odbor.

Odlikovani zobozdravniški ambulatorij

R. BREZIGAR

sprejema

v Gorici
na TRAVNIKU 17/1.Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici
Riva Piazzutta šte. 18.

Mali oglasi.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 liro.
Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je
navedeno posebno geslo, pošljite ponudbe ali odgo-
vore v zaprtem ovitku na katerem je navedeno geslo.

»Liječnica u kući« od dr. Jenny Springer — hrvaška izdaja, dve krasni knjigi, bogato ilustrirani na prodaj za 120 lir. Naslov pove uprava.

Žgano apno, dobro po 9.50 lir za 100 kg ima na prodaj Gospodarski odsek v Vipavi. Naročila in plačila sprejema blagajnik Maks Bratuž, Vipava.

Hiša enonadstropna — 8 prostorov se proda v Trnovem pri Bistrici po ugodni ceni radi selitve. Naslov pri upravi.

Deklica 16 let stara, izučena v trgovini jestvin in šivilja, išče službo. Govori in piše slovenski in italijanski. Naslov pove poduprava »Novega lista« v Trstu, via Valdirivo 19-III.

Dimnikarskega pomočnika, izvežbanega, sprejme takoj Lovrenč Zejn, Ajdovščina.

Hišo, gospodarsko poslopje, orodje, posestvo, prodam po ugodnih cenah. Race, Hrpelje-Kozina.

Kupujem suhe gobe in plačam po najvišjih cenah. Černe Alojzij, Trst, via Giulia 84.

Opremljena soba se da v najem. Trst, via Lucio Papiriano 6.

Več dobrih delavcev za v kamnolom (kavadorji) sprejemem v trajno delo. Sprejme se tudi dober cementist za betonska dela. Oblak Leopold, Bistrica (Villa del Nevoso).

Kmečko delavska gospodarska zadruga v Dobravljah (Ajdovščina) ima na prodaj prvovrstno vipavsko vino in tropinsko žganje po zmernih cenah.

Domača vina, namizna in sortirana, od daja po cenah od L 2.25 naprej Kmetijsko društvo v Vipavi (Vipacco). Podružnica v Idriji.

Trebec Jožef, Orlek št. 7 (pri Sežani) proda hišo s hlevom (štalo), po novem sistemu zidanim gnojščem, vodnjakom in vrtom ter več zemljišč, pašnikov in travnikov. Cena po dogovoru.

Posojiln. in hraniln. v Spod. škofijah,

vp. z. z n. j. vabi na REDNI OBČNI ZBOR, ki se bo vršil dne 14. julija t. l. ob dveh popoldne v uradnem prostoru s sledečim

dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva; 2. čitanje računov in potrjenje bilance za l. 1928.; 3. sprejemba pravil; 4. volitev nadzorstva; 5. slučajnosti. — Opozorjamo na določbe pravil glede občnega zbora. Vodstvo.

Naznanjam

vsem kmetovalcem, da mi je dospelo iz Kranjskega odlično seme za ajdo in repo kakor tudi, da mi je dospela nova velika pošiljatev posnemalnikov znamke „Roth“, kateri so priznani najboljši in kljub temu najcenejši.

JUST UŠAJ v GORICI.

NOVA

GORICA, Koren (Piazza E. d'Amicis) šte. 1

trgovina čevljev domačega in tvorniškega izdelka najrazličnejših vrst

Trepežno blago po najnižjih cenah. Prepričajte se sami! GREGORIČ & URŠIČ

NOVI list

1929 C 134/1929

070 (450.36=163.6)